

ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE

STRATEGICKY UDRŽITELNÝ PLÁN ROZVOJE NA LÉTA 2024-2028

OBSAH

1. Poslání a vize	3
2. Charakteristika současného stavu muzea	5
2.1 Úvod	6
2.2 Novodobá historie muzea	6
2.3 Stručná charakteristika sbírek, knihovních a archivních fondů	10
2.4 Věda a výzkum.....	15
2.5 Vzdělávání a kultura	17
2.6 Partnerské instituce	18
2.7 Návštěvnost, finance (současný stav).....	18
3. Strategické cíle	20
3.1 Finanční stabilita – financování a investice v období 2024–2028	21
3.2 Muzeum s přesahem – stát se dobrou lokální adresou	25
3.3 Inovace stálých expozic, nabídka nových zážitků.....	27
3.4 Rozšíření a modernizace vzdělávacích programů	32
3.5 Rozvoj sbírek, knihovních a archivních fondů.....	34
3.6 Muzeum jako centrum poznání–rozvoj odborné vědecké činnosti.....	42
3.7 Komunikace s veřejností.....	48
3.8 Udržitelný rozvoj	51
3.9 Personální zajištění	56
4. Rizika	58
5. Závěr	59

1

POSLÁNÍ A VIZE

1

POSLÁNÍ A VIZE

Židovské muzeum v Praze je živým kulturním centrem, které vychází z historie české, moravské a slezské židovské komunity a ve spolupráci s dalšími partnery rozvíjí koncept muzea, které je sbírkou paměti místa, společnosti a doby.

Židovské muzeum v Praze je jedinečnou schránkou kolektivní paměti – muzeem kulturních a sociálních dějin českých a moravských Židů, jež však v mnohém překračuje rámec pouhé paměťové instituce. Své poslání, které chápe jako veliký závazek potřeby navrácení hlasu tragicky umlčeným generacím, naplňuje především tím, že uchovává, dokumentuje a zpřístupňuje tisíciletý odkaz židovské přítomnosti v srdci střední Evropy. Aktivně také podporuje péči o židovské kulturní dědictví v České republice.

K hlavním cílům Židovského muzea v Praze patří sloužit široké veřejnosti jako centrum vzdělání a kreativity, v němž lze prostřednictvím jedinečných zážitků porozumět minulosti, prožívat současnost a přemýšlet o budoucnosti.

2

CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU MUZEA

2.1

ÚVOD

Židovské muzeum v Praze bylo založeno v roce 1906, v době vrcholící pražské asanace. Ta znamenala nejen radikální proměnu historické čtvrti někdejšího Židovského Města, ale byla též přímým podnětem k záchraně hmotných památek mizejícího světa včetně vzácných mobiliářů několika významných synagog v muzejní sbírce. Zakrátko již stovacetiletá existence činí z pražského Židovského muzea jednu z nejstarších veřejných muzejních sbírek svého druhu na světě, v níž se, navzdory rychlým společenským změnám i hrozbě zániku v období dvou totalit, jedné nacistické a druhé komunistické, podařilo uchovat tisíciletý odkaz Židů v českých zemích. V říjnu 1994 bylo muzeum, mezi lety 1950–1994 státní, navráceno do rukou české a moravské židovské komunity. Tehdy se začala psát nová kapitola jeho historie jako privátní sbírkové instituce se statutem zájmového sdružení právnických osob založených Federací židovských obcí a Ministerstvem kultury České republiky. Za třicet let nezávislé existence se z muzea stala jedna z nejnavštěvovanějších kulturních institucí v České republice poskytující špičkovou odbornou péči nejen spravovaným sbírkám a fondům, ale též prvořadým historickým památkám v jádru pražské památkové rezervace, jež je od roku 1992 na seznamu světových kulturních památek UNESCO. Kromě péče o hmotné dědictví se muzeum věnuje také širokému spektru aktivit v oblasti vědy a výzkumu, popularizace židovských dějin, vzdělávání a kulturních programů pro širokou veřejnost.

2.2

NOVODOBÁ HISTORIE MUZEA

1994–2004

Tato léta lze nazvat obdobím konsolidace: proběhl komplexní audit sbírek, byly vybudovány nové stálé expozice v chronologickém pořadí Pinkasova synagoga (obnova nápisů jmen obětí šoa z řad českých a moravských Židů), Maiselova synagoga (starší židovské dějiny od 10. století po období vlády Marie Terezie), Klausová synagoga a Obřadní síň (tradice a zvyky I, II a III), Španělská synagoga (novější židovské dějiny od josefínských reforem do těsně poválečného období). Vznikl program systematické konzervace a restaurování náhrobků na Starém židovském hřbitově včetně digitalizace a transferu dat do moderních počítačových systémů, jež v mnoha ohledech usnadnily odbornou a vědeckou práci.

Administrativa se přestěhovala do nově opravených budov v ulici U Staré školy, kde vznikl výstavní prostor Galerie Roberta Guttmanna, zázemí pro knihovnu s badatelnou a referenčním centrem, jakož i zázemí pro moderní restaurátorská pracoviště. Současně byly vytvořeny menší depozitární prostory pro fotoarchiv ŽMP, kolekci historické fotografie jako součásti Sbírkou vizuálního umění, sbírky rukopisů a nálezů z geníz, a části knihovního fondu včetně kolekce starých a vzácných tisků.

2.2 NOVODOBÁ HISTORIE MUZEA

Byla provedena modernizace, rekonstrukce a adaptace nových depozitárních prostor pro uložení sbírky textilu v Golčově Jeníkově, sbírky vizuálního umění a Archivu ŽMP v nově rekonstruovaném areálu Smíchovské synagogy. V této době vznikly také první databázové systémy a byla vytvořena taxonomie sbírek a fondů.

V roce 1996 bylo založeno Vzdělávací a kulturní centrum, které kromě programů pro školy připravuje také kulturní a vzdělávací programy pro veřejnost. Na základě rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky bylo Židovské muzeum v Praze v roce 1996 zařazeno do soustavy vzdělávacích zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Součástí naší široké nabídky tak kromě programů pro studenty tvoří i pravidelné vzdělávací semináře pro pedagogy.

Muzeum také zahájilo rozsáhlou agendu v oblasti provenienčního výzkumu, restitucí a širšího diskursu o možnostech alespoň částečné nápravy materiálních škod způsobených v období šoa a druhé světové války. Rovněž zahájilo vlastní publikační činnost zahrnující především průvodce k novým expozicím, doprovodné texty k výstavám a přehledové publikace o památkách židovské Prahy a dějinách Židů v českých zemích. Při příležitosti reprezentativní výstavy *Textilie z českých a moravských synagog* (L. Kybalová a kolektiv), která se konala na Pražském hradě, byl připraven výpravný katalog přinášející informace o tisíci reprezentativních položek ze sbírky synagogálních textilií ŽMP.

2005–2009

Jednalo se o krátké, avšak velmi intenzivní období, během něhož se muzeu díky zvýšenému zájmu o nejrůznější aspekty židovské kultury dařilo intenzivně rozvíjet vztahy s českou a zahraniční veřejností. Význačnými projekty byly zejména:

Dočasné výstavy v Galerii Roberta Guttmanna, které se zaměřily jednak na představení vlastních sbírek, prezentaci vybraných témat z dějin a kultury Židů v českých zemích a zároveň na prezentaci tvorby současných umělců.

Projekt ke stému výročí ŽMP *Rok s židovskou kulturou – 100 let Židovského muzea v Praze*, jehož smyslem bylo představit muzeum jako nositele židovské kulturní identity úzce propojené s českou kulturou a společností. Projektu se zúčastnilo sto dvacet partnerů a Židovské muzeum se podílelo na pořadech v padesáti městech v ČR a ve světě. Muzeum také vydalo reprezentativní šestijazyčnou publikaci *100 předmětů ze Židovského muzea v Praze* (E. Kosáková a kolektiv).

Výstava k čtyřstému výročí úmrtí Rabiho Löwa v roce 2009 na Pražském hradě s doprovodnou publikací *Cesta života* zahrnující eseje světových odborníků na téma odkazu a historických souvislostí pražského Maharala. V souvislosti s otevřením výstavy zahájila svou činnost také Společnost přátel muzea.

Odborné periodikum *Judaica Bohemiae* se stalo impaktovaným časopisem, jehož studie procházejí od roku 2008 recenzním řízením a jsou publikovány v anglickém nebo německém jazyce. Mezi jeho autory figurují špičkoví odborníci z domácích i zahraničních akademických pracovišť.

ŽMP se postupně zapojilo do všech významných mezinárodních konferencí a fór věnovaných výzkumu provenience judaik, a zejména pak do práce přípravného týmu HEA (*Holocaust Era Assets*) konference uskutečněné v červnu 2009 v Praze.

Depozitář knihovny v synagoze v Brandýse nad Labem byl nahrazen adaptací nových depozitárních prostor pro uložení knihovního fondu (mj. knihy terezínské podstaty) na Spořilově. Kromě přestěhování do vhodných klimatických podmínek byla navýšena úložná kapacita.

2010–2019

Období, jež charakterizuje úsilí o proměnu ŽMP v moderní paměťovou instituci 21. století a významné kulturní centrum na mapě hlavního města. Byla vytvořena nová vizuální identita včetně loga a orientačního systému a nový web. Došlo k vybudování moderního Informačního a rezervačního centra.

V tomto období muzeum připravilo a otevřelo pro veřejnost novou stálou expozici – *Židé v českých zemích, 10. – 18. století* v Maiselově synagoze.

Pinkasova synagoga byla doplněna o digitální informační kiosky, kde si návštěvníci mohou vyhledávat údaje o českých židovských obětech nacismu. Venkovní prostor byl vybaven panely, které se věnují deportacím židovského obyvatelstva z území Protektorátu Čechy a Morava do ghatt, koncentračních a vyhlazovacích táborů na okupovaných územích východní Evropy. Mimořádnou pozornost vzbudila roku 2013 výstava *Pravda a lež. Filmování v ghettu Terezín 1942–1945*, uspořádaná ve spolupráci s Národním filmovým archivem v Galerii Roberta Guttmanna.

Díky Univerzitě Karlově v Praze začalo být od března 2012 v rámci Knihovny ŽMP možné přistupovat k nejrozsáhlejšímu souboru vzpomínek na období šoa na světě – Archivu vizuální historie USC Shoah Foundation Institute.

V tomto období přirozeně pokračovaly také aktivity na poli vědy a výzkumu, programové nabídky v oblasti kultury a vzdělání, v jejímž rámci se rozvíjí také spolupráce s jinými kulturními institucemi a organizacemi v ČR i zahraničí. ŽMP se aktivně zapojilo do práce ve správní radě ESLI (*European Shoah Legacy Institute*), organizace, která byla jedním z přímých výsledků pražské HEA konference a jejíž činnost trvala od roku 2010 do roku 2017.

Roku 2012 vydalo muzeum v nakladatelství Academia dvě zásadní publikace – obsáhlou monografii *Archa paměti. Cesta pražského židovského muzea pohnutým 20. stoletím* (M. Veselská) a u příležitosti 500. výročí vydání nejstarší hebrejské knihy v českých zemích publikaci *Hebrejský knihtisk v Čechách a na Moravě*, představující v české i anglické verzi dosud nejrozsáhlejší a nejucelenější zpracování tématu (O. Sixtová a kolektiv).

2.2

NOVODOBÁ HISTORIE MUZEA

2020-2023

Začátek roku 2020 byl poznamenán drastickými ekonomickými ztrátami, které byly způsobeny rozsáhlými protiepidemickými opatřeními a ochromením mezinárodního cestovního ruchu v důsledku celosvětové koronavirové pandemie. Muzeum, které je finančně závislé na prodeji vstupenek, tak ze dne na den přišlo o zdroje příjmů a svoji činnost udrželo jen díky finančním rezervám, pomoci partnerských židovských institucí a Ministerstva kultury ČR. V roce 2022 situaci dále zhoršila vysoká míra inflace spojená s celosvětovou krizí vyvolanou napadením Ukrajiny.

I přes tyto objektivní potíže muzeum otevřelo dne 16. 12. 2020 novou stálou expozici – *Židé v českých zemích, 19. – 20. století* ve Španělské synagoze.

Od počátku roku 2022 začal v důsledku oživení cestovního ruchu znovu růst počet návštěvníků a tím se také začaly zlepšovat ekonomické výsledky. Díky lepší finanční bilanci mohlo muzeum v souvislosti s nástupem nového vedení v roce 2023 přistoupit k sestavení nového plánu strategického rozvoje na léta 2024–2028.

2.3

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Sbírky

Sbírkové předměty uložené v Židovském muzeu v Praze jsou evidovány v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury České republiky (CES). Komplexní péče o sbírky zapsané v CES zahrnuje jejich evidenci a dokumentaci, vědecké zpracování, konzervaci a restaurování včetně uložení odpovídajícího současným mezinárodním standardům, digitalizaci a veřejnou prezentaci prostřednictvím výstav, publikací a online katalogu.

Sbírka textilu

Textilní sbírka Židovského muzea v Praze představuje nejvýznamnější soubor aškenázských textilií na světě, jehož výjimečnost a význam podporuje skutečnost, že jde o sbírku teritoriálně omezenou pouze na středoevropský prostor Čech, Moravy a Slezska. Způsob, jímž byla sbírka v období 2. světové války zásadně rozšířena (plošný svoz bez aplikace selektivních muzeologických kritérií), z ní činí důležitý pramen pro výzkum sociologických či národopisných specifik života aškenázské komunity ve střední Evropě.

Textilní sbírka obsahuje přes 12 000 sbírkových předmětů, z nichž výrazně větší část tvoří synagogální textilie, které slouží rituálním účelům nebo plní jinou, např. dekorativní funkci.

2.3 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Sbírka kovů a trojrozměrných předmětů

Sbírka kovů a trojrozměrných předmětů obsahuje předměty v minulosti používané v synagogách, židovských domácnostech, spolcích a institucích, včetně předmětů osobní potřeby. Zahrnuje jak rituální předměty určené k bohoslužbám, tak předměty běžného užití, jež jsou dokladem každodennosti členů židovských komunit. Do sbírky jsou zařazeny všechny předměty, které svým charakterem nepatří do sbírek textilu, rukopisů a vizuálního umění. Materiálová skladba sbírky je velmi pestrá, zahrnuje drahé a obecné kovy, dřevo, sklo, keramiku a další méně časté materiály či jejich kombinace.

Sbírka v současnosti přesahuje počet 8 000 položek. Nejpočetnějšími soubory sbírky jsou soubory jednotlivých ozdob svitku Tóry, které v případě nástavců a štítů na Tóru přesahují počet 700 kusů, a v případě ukazovátek na Tóru dosahují téměř 1 200 kusů.

2.3

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Sbírka vizuálního umění

Sbírka vizuálního umění v současné době obsahuje na 18 000 předmětů z období od poslední třetiny 18. století po současnost. Skládá se ze souborů malby, kresby a grafiky, fotografie a nových médií a plastiky. Její součástí jsou zcela unikátní celky – například soubor portrétů z období emancipace židovského obyvatelstva v Českých zemích nebo dětské kresby z terezínského ghetta. V současnosti jde o sbírku s největším počtem přírůstků – ročně je obohacena o desítky předmětů nejen z akvizic, ale také z odkazů a darů.

Sbírka vizuálního umění aktuálně obsahuje na 2 200 závěsných obrazů (plátna, dřevěné desky, kartóny, podmalby na skle), na 14 400 prací na papíře (kresby a grafické listy včetně 4 387 dětských kreseb a 2 922 kreseb dospělých z terezínského ghetta), přibližně 1 200 fotografií včetně fotografických alb a 267 plastik. Materiál ve sbírce obsažený zahrnuje díla z období od konce 18. století po současnost. Nejpočetnější korpus v rámci sbírky závěsných obrazů (většinou olejů na plátně) tvoří portréty vzniklé v průběhu 19. a první poloviny 20. století.

Unikátní kolekci tvoří kresby vzniklé v terezínském ghettu v období 1941-1945. Převážnou část souboru tvoří práce profesionálních umělců, mezi nimiž se objevují jména jako Franz Peter Kien, František Zelenka, Bedřich Fritta, Karel Fleischmann, Leo Haas, Otto Ungar, Charlotta Burešová, Malvina Schalková, Moritz Müller, František Mořic Nágl, Hilda Zadikow ad.). Vedle děl profesionálních umělců jsou zde zastoupeny také práce amatérské, jimž ovšem nelze upřít dokumentární hodnotu. Samostatný a s ničím nesrovnatelný celek představuje sbírka dětských kreseb z ghetta Terezín, jež je největší sbírkou dětského výtvarného projevu z období šoa na světě.

Nepočetný soubor historické fotografie nabízí průřez produkcí až na výjimky především českých a moravských fotografických ateliérů, a to od počátků fotografie do prvních let okupace. Soubor zahrnuje též několik vzácných unikátů vytvořených technikou daguerrotypie, ambrotypie či pannotypie.

Sbírka rukopisů a nálezů z geniz na papíře

Sbírka rukopisů a nálezů z geniz na papíře je jedinou rozsáhlejší sbírkou židovských rukopisů v České republice. Zahrnuje více než 2 000 sbírkových předmětů různého původu a stáří. Je zaměřena na hebrejské a jidiš rukopisy se vztahem k českým zemím a shromažďuje též papírové nálezy z geniz. Do sbírky byly zařazeny i výtvarně zajímavé dokumenty stojící obsahově na pomezí literární památky a archiválie, zejména některé písemnosti vztahující se k životu náboženských obcí a jednotlivců. Geograficky se sbírka soustřeďuje na území Čech, Moravy a Slezska, najdeme tu však i rukopisy německé, italské, holandské či jiné provenience.

Knihovní fondy

Knihovní sbírka obsahuje na 130 000 svazků, mezi nimiž převažují hebraika, judaika, práce k dějinám Židů v Čechách a na Moravě, literatura věnující se šoa. Dále jsou zde zastoupeny knihy z oblasti muzeologie a dějin umění, encyklopedické i biografické publikace, periodika 19. a první poloviny 20. století i současné tituly. Historické jádro tvoří předválečná knihovna Židovské náboženské obce v Praze.

V roce 2001 započal dlouholetý provenienční průzkum, během něhož byli identifikováni původní vlastníci knihovních dokumentů, které se staly součástí sbírek v průběhu, a především po druhé světové válce. Vzniklá databáze slouží jako podklad pro žádosti o bezúplatný převod knih ze sbírek ŽMP.

Samostatnou částí v rámci knihovního fondu je Sbírka vzácných tisků. Společně s vybranými tisky z běžného fondu je součástí sbírek zapsaných v CES – podsbírkou Knihy. Soubor čítající více než 400 svazků sdružuje nejvzácnější staré tisky především bohemikální hebraika a judaika, ale také nejvzácnější tisky z produkce hebrejských tiskáren v Itálii, Německu, Holandsku, Polsku a Švýcarsku jakož i starší křesťanskou judaistickou literaturu. Tisky pocházejí z období od 15. století (včetně 6 inkunábulí) až do 19. století. Ve sbírce jsou zastoupeny převážně náboženské a liturgické spisy, ale též tisky z oblasti historie, homiletiky, exegeze či filozofie.

Archivní fondy

Archiv Židovského muzea v Praze je soukromým akreditovaným archivem, který v současné době spravuje více než 650 bm archiválií. Po stránce organizační je součástí Odboru archivů společně s Dokumentací šoa, Fotoarchivem a Dokumentací nemovitého židovského kulturního dědictví.

Hlavní část Archivu ŽMP tvoří archivní soubory jednotlivých židovských náboženských obcí Čech a Moravy. Jsou zde rovněž uloženy fondy osobních pozůstalostí, židovských spolků a organizací. Součástí archivu je i menší sbírka patentů a cirkulářů, sbírka pečetidel a sbírka hudebnin.

Je zde též uložena dokumentace k jednotlivým židovským obcím, která obsahuje fotografie synagog, ghatt a hřbitovů, zprávy o průzkumu těchto památek v terénu a odkazy na literaturu, případně na další prameny k dějinám židovského osídlení v daném místě.

Informace o fondech a sbírkách uložených v Archivu Židovského muzea v Praze jsou přístupné v celostátní databázi Archivních fondů a sbírek v České republice na stránkách Ministerstva vnitra ČR v sekci archivnictví a spisová služba.

Dokumentace šoa

Součástí Odboru archivů je také Dokumentace šoa, která se zabývá zpracováním písemných dokumentů a fotografií souvisejících s obdobím druhé světové války a tematikou šoa. Svou činnost zahájila v někdejším Státním židovském muzeu 1. října 1969 pod názvem Dokumentační středisko. Působily v něm historičky Anita Franková a Anna Hyndráková, které prošly jako děti terezínským ghettem i koncentračním a vyhlazovacím táborem v Osvětimi-Březince. Jejich rozčlenění, uspořádání a inventarizace písemného, fotografického i knižního fondu se staly základem pro práci v dalších letech.

Dějiny Židů ve 20. století pomáhá mapovat projekt orální historie, v jehož rámci se od roku 1990 systematicky nahrávají rozhovory s pamětníky. V současné době čítá sbírka více než 1850 rozhovorů a je největší a badateli nejvyužívanější svého druhu v České republice. Projektem orální historie ŽMP zastává důležité místo v řadě podobných projektů věnovaných židovské paměti po celém světě.

2.3 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Fotoarchiv

Fotoarchiv Židovského muzea v Praze v současné době pečuje o 75 000 negativů, diapozitivů a originálních fotografií a přes 500 000 digitálních souborů. Fotodokumentace sbírkových předmětů stejně jako snímky židovských obcí Čech a Moravy jsou průběžně pořizovány od začátku 40. let 20. století. V letech 1942-1945, v období tzv. Židovského ústředního muzea, bylo pořízeno dalších několik tisíc negativů.

Fotoarchiv je stále doplňován. Shromažďuje materiály dokumentující činnost muzea, především výstavy, koncerty a různé společenské akce, na nichž se muzeum podílí. Doplněn je také o další fotografie z období holocaustu nebo nové fotografie zachycující židovské památky na území ČR.

2.4 VĚDA A VÝZKUM

Židovské muzeum vzniklo jako vědecké pracoviště, jež v době modernizace a sekularizace mělo prostřednictvím sbírkové činnosti a další vědecké práce dokumentovat a zkoumat ohroženou a vytrácející se tradiční židovskou kulturu. Proto byla do druhé světové války sbírková činnost zaměřena zejména na dokumentaci židovství v době před emancipací nebo v jeho tradiční podobě. V období od srpna 1942 do konce druhé světové války kurátoři zvláštního projektu Židovského ústředního muzea, sami jako Židé pod bezprostřední hrozbou deportace a smrti, s obrovským nasazením zachránili postupným včleněním do sbírek na čtyřicet tisíc unikátních předmětů a stovky tisíc knih a archiválií z území tehdejšího Protektorátu Čechy a Morava.

Po druhé světové válce považovali a považují pracovníci muzea za zásadní výzkum a zpřístupňování hmotných památek židovského života a kultury v českých zemích včetně jejich historického kontextu a výzkum a připomínání holocaustu, včetně zjištění jmen zavražděných a vytvoření archivní dokumentace pronásledování Židů v českých zemích.

2.4 VĚDA A VÝZKUM

Odborné projekty ŽMP zahrnují pluralitu přístupů, zaměřují se především na zlepšování porozumění rozsáhlým sbírkám a fondům ŽMP, přes dokumentaci po aktivní výzkum v archivech a dalších paměťových institucích, historický a uměleckohistorický výzkum, etnologii a mnoho dalšího. Vnímají české a moravské židovské komunity jako součást židovské transnacionální kultury a věnují se vzájemnému ovlivňování, stejně jako migraci, mezi nimi. Za významné považujeme studium interakce s nežidovskou společností, kulturní transfer a široké spektrum různých forem kulturní výměny.

Činnosti spojené s výzkumem židovských dějin a kultury v českých zemích, jenž je nezbytnou součástí poznávání kontextu vzniku a funkce předmětů a dokumentů ze sbírek a fondů muzea, tvoří hlavní pracovní náplň Odboru židovských dějin, který vykonává výzkumnou, publikační a přednáškovou činnost, včetně participace na činnosti výstavní. Důraz je kladen na výzkum židovských dějin v kontextu dějin okolní společnosti při zachování pohledu zevnitř – tj. nejen na výzkum dějin Židů jako tolerované minority s nejistým postavením, resp. různých forem antijudaismu/antisemitismu, ale též na výzkum života a dění uvnitř židovské komunity na základě pramenů židovské i nežidovské provenience.

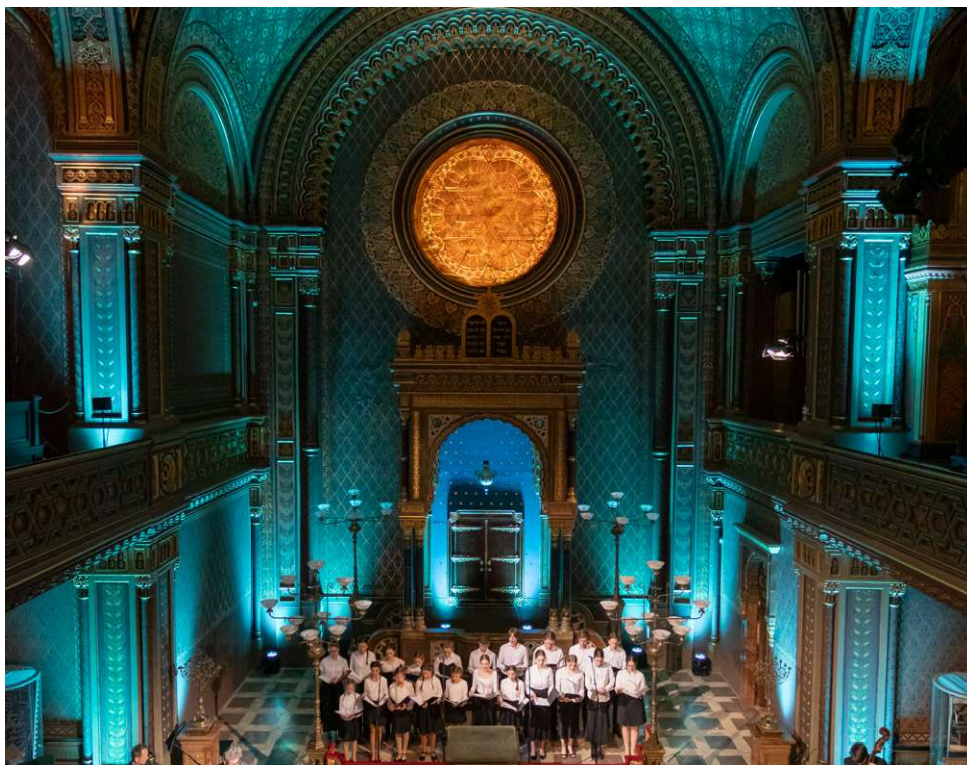
ŽMP od roku 1965 vydává odborný časopis *Judaica Bohemiae*, který se stal nejdůležitějším odborným periodikem pro zprostředkování nových výsledků výzkumu o dějinách a kultuře Židů v českých zemích. *Judaica Bohemiae* střídala během své historie dvojroční (1965–1990, 2009–2022) a roční periodicitu (1991–2008), od roku 2023 se časopis vrací k vydávání jednou ročně.

2.5

VZDĚLÁVÁNÍ A KULTURA

Součástí činnosti Židovského muzea v Praze je pořádání vzdělávacích a kulturních aktivit, které zajišťuje Odbor pro vzdělávání a kulturu (OVK) v Praze a od roku 2006 také v Brně. Nejedná se přitom o uzavřené aktivity samotného muzea, nýbrž o ucelený záměr k vzdělávání a osvětě na základě spolupráce s institucemi, jakými jsou například Památník Terezín, Univerzita Karlova nebo památník Yad Vashem. Dále je oddělení zapojeno do mezinárodního projektu European Holocaust Research Infrastructure (EHRI).

Šíře této součinnosti je určitou paralelou k rozsahu cílových skupin. Odbor pro vzdělávání a kulturu nabízí programy uzpůsobené nejmladším skupinám dětí předškolního věku, přes celou strukturu základních a středních škol, až po speciální programy v rámci školení pedagogů, jakož i kurzy pro průvodce. Rovněž se podílí na programech pro střední odborné školy a učiliště či na Projektu Krokus, též zajišťuje programy pro osoby se speciálními potřebami.

OVK také každoročně pořádá pro pedagogy pět bloků jednodenních seminářů s názvem *Židé, dějiny a kultura*. Tematicky reflektují jak výše zmíněné okruhy, tak židovské dějiny, historii Státu Izrael a současný antisemitismus. Cílem těchto seminářů je vzdělávat pedagogy (a jejich prostřednictvím i žáky a studenty) a nabídnout jim metodiku a inspiraci pro výuku o judaismu a holocaustu. Pedagogové se rovněž mohou zapojit do *Projektu Krokus*, který zaštiťuje organizace Holocaust Education Trust Ireland (HETI).

2.6

PARTNERSKÉ INSTITUTE

Židovské muzeum v Praze spolupracuje s celou řadou mezinárodních i domácích paměťových, kulturních a vzdělávacích institucí. Mezi nejdůležitější partnery můžeme zmínit: Asociace muzeí a galerií, Association of European Jewish Museums, International Council of Museums – ICOM, Federace židovských obcí v České republice, Ministerstvo kultury, Židovská obec v Praze, Institut Terezínské iniciativy, Památník Terezín, Národní archiv, státní oblastní a okresní archivy v ČR, European Holocaust Research Infrastructure, Memorial Scrolls Trust, Národní knihovna ČR, český uzel European Holocaust Research Infrastructure (EHRI), Nadační fond obětem holocaustu (NFOH), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Claims Conference, Rothschild Foundation Hanadiv Europe (RFHE), Fondy EHP a Norska, od roku 2026 zapojení do konsorcia LINDAT/CLARIAH-CZ a přistoupení ke konsorciální smlouvě.

2.7

NÁVŠTĚVNOST, FINANCE (SOUČASNÝ STAV)

Návštěvnost je klíčovým finančním faktorem pro stabilní a dlouhodobé financování ŽMP. Příjmy ze vstupného jsou závislé na počtu návštěvníků a ceně vstupenek. Současné výnosy ze vstupného představují 88 % celkových příjmů muzea. Dalšími zdroji příjmů jsou pronájmy, grantové podpory, finanční dary, tržby z ostatních služeb a výnosy z úroků.

Pandemie koronaviru, následná ruská agrese na Ukrajině a válka v Izraeli negativně ovlivnily aktivní cestovní ruch. Jestliže v roce 2019 navštívilo ŽMP celkem 677 499 osob, v následujícím roce pouhých 126 206 návštěvníků, což znamenalo pouhých 17,9 % k průměru návštěvnosti z let 2017-2019. Výrazný pokles návštěvnosti vedl k zastavení veškerých investičních akcí a přehodnocení stávající strategie muzea v oblasti investic, inovací stálých expozic a vzdělávacích programů, potřebě vytvoření marketingové strategie, optimalizaci počtu zaměstnanců a provozních nákladů a v neposlední řadě zvýšení úrovně bezpečnosti návštěvníků i zaměstnanců ŽMP. Tyto cíle vyžadují nejen efektivní nakládání s finančními zdroji včetně plánování a prioritizaci jejich užití, ale také vyšší potřebu disponibilních prostředků.

Hlavní úkolem na následující období let 2024-2028 je zabezpečit a udržet stabilní zvyšující se návštěvnost. Monitoring návštěvnosti, její vyhodnocování a plánování je tak důležitou složkou při určování finanční strategie. Je nepochybné, že obnova inkomingové turistiky je postupný proces, nicméně návrat zahraničních turistů se projevil již v roce 2023, kdy dosáhla míra návštěvnosti muzea 79 % úrovně z let 2017-2019. Pro rok 2024 počítáme s 85 % návštěvností.

2.7 NÁVŠTĚVNOST, FINANCE (SOUČASNÝ STAV)

V roce 2023 vzrostla cena vstupného o 14 %. Zároveň počínaje rokem 2024 došlo k optimalizaci dosavadních nabízených návštěvnických tras. Jejich unifikací vznikl jeden návštěvní okruh nazvaný *Pražské Židovské Město*, který zahrnuje návštěvu Starého židovského hřbitova, Staronové, Španělské, Maiselovy, Klausové a Pinkasovy synagogy, budovy Obřadní síně a Galerie Roberta Guttmanna. Toto zefektivnění návštěvnického provozu vedlo ke zlevnění základní ceny vstupenky o 9 %. Hlavním cílem je zjednodušení a racionalizace výběru vstupného a snadnější orientace návštěvníka v nabízených možnostech, což vede k celkové harmonizaci návazných procesů v rámci financí i návštěvnického provozu. Naší prioritou je nabídnout zákazníkovi cenově atraktivnější vstupenku do celého Židovského města a omezením dostupnosti levnějších vstupenek chceme navýšit celkové tržby. Tato nová finanční strategie bude postupně vyhodnocována v následujících letech.

3

STRATEGICKÉ CÍLE

Cílem střednědobého strategického plánu rozvoje je stanovení priorit a směru, kterým se muzeum bude ubírat v následujících letech. Tyto priority byly vymezeny v diskusi s odbornými pracovníky muzea, externisty, partnery a správní radou, která koncepci schválila 27. března 2024.

3.1

FINANČNÍ STABILITA – FINANCOVÁNÍ A INVESTICE V OBDOBÍ 2024–2028

Dlouhodobě udržitelný systém stabilního financování a realizace investičních akcí vycházející ze strategického plánu ŽMP do roku 2028. Prioritní cíle jsou:

1. Efektivní a jednoduchý prodej vstupenek, podpora online prodeje

Nový systém jednotné vstupenky bude podstatně jednodušší a srozumitelnější pro návštěvníky. Efektivněji bude propagovat jak muzeum, tak Staronovou synagogu. Cena vstupenky do všech objektů včetně Staronové synagogy je od 1. 1. 2024 pro dospělé 500 Kč, pro studenty 370 Kč, pro děti v rámci rodin 180 Kč.

Od roku 2024 bude probíhat intenzivní propagace online prodeje, který bude během roku 2024 nastaven tak, aby návštěvníci mohli použít při vstupu do všech objektů mobilní vstupenku a nemuseli fakticky navštívit žádnou z pokladen. Online vstupenky umožní návštěvníkům plynulejší vstup do expozic. Jsou ekologické a dnes zcela běžné v kulturních institucích. Muzeu přinesou přehledný sběr dat, která budou následně využita pro evaluaci finanční a marketingové strategie. Prodej vstupenek bude realizován prostřednictvím nového e-shopu v rámci stávajících webových stránek. V letech 2024-2026 proběhne testovací období on-line prodeje. Po jeho vyhodnocení bude nastavena optimální hodnota průměrné ceny vstupenky v závislosti na dosažené finanční výsledky.

V rámci příjezdové turistiky budeme ve spolupráci s touroperátory průběžně zkoumat možnosti reklamy a prodeje v zahraničí. Finanční zisky z této spolupráce budou vyhodnoceny za každý kalendářní rok. Podle dosažených výsledků bude kooperace dále rozvíjena, případně upraveny podmínky spolupráce s českými i zahraničními partnery.

Termín: průběžně

Hodnocení: kladné hospodářské výsledky, nárůst tržeb z prodeje vstupného

2. Nastavení optimálního rozložení volné finanční disponibilní diverzifikací do fondů muzea

Disponibilita volných finančních prostředků se ukázala jako nejdůležitější prvek k udržení ekonomické stability muzea v dobách náhlých výpadků příjmů. Současná výše volných financí umožňuje jejich další zapracování do Rezervního fondu muzea, který slouží k tvorbě finanční rezervy pro krytí neočekávaných výdajů či vykompenzování ztrát. Považujeme za nutné vytvořit dostatečně robustní rezervu, která zajistí stabilitu a finanční odolnost muzea v případě nepředvídaných událostí nebo vážných krizových situací.

3. Zajištění optimální výše nákladů k dosahovaným výnosům a strategickým cílům

Plánování provozních rozpočtů a investičních akcí musí být úzce spojeno s dosaženými hospodářskými výsledky, tzn. i s vývojem návštěvnosti. Na dlouhodobé investiční akce je třeba zajistit alokování adekvátního množství financí v Rozvojovém fondu. Případné dlouhodobé výpadky v tržbách musí být zohledněny ve změnách rozpočtu a prioritizací dalších investičních akcí. To souvisí s nastavením rozpočtů v dalších letech tak, aby zde byla zajištěna možnost zavedení těchto změn existencí dostatečných finančních prostředků v Rezervním fondu a optimálního rozplánování investic v čase, což je spojeno s vytvořením víceletých finančních plánů jak v rámci rozpočtů, tak v rámci hospodaření s fondy.

Termín: průběžně

Hodnocení: sledování odchylek čerpání položek rozpočtu

4. Zajištění efektivního řízení ekonomiky – optimalizace procesů

Převod evidence majetku vč. odpisů ze starého programu v DOS do programu Aconto, souběžná evidence po celý rok a průběžné odstraňování nesrovnalostí a chyb vzniklých při převodu dat.

Provázání rozpočtů s účetnictvím umožňující automatické aktualizace čerpání.

Optimalizace počtu zaměstnanců, zajištění stabilního personálního zajištění, včetně vzdělávání a rozvoje zaměstnanců, posílení firemní kultury.

Pokračování v automatizaci a elektronizaci personálních činností.

5. Grantová politika ŽMP

Přestože právní status muzea v mnoha případech neumožňuje účast na dotacích a grantových výzvách, je snahou muzea dostupné zdroje maximálně využívat k financování svých rozvojových aktivit a projektů. Významnými tuzemskými podporovateli jsou zejména Nadačních fond obětí holocaustu, Ministerstvo kultury České republiky, Hlavní město Praha a Městská část Praha 1. Mezi přední zahraniční podporovatele muzea patří Rothschild Foundation Hanadiv Europe, Velvyslanectví USA, Velvyslanectví Státu Izrael a Velvyslanectví SRN. Rozvojové aktivity muzea jsou podpořeny i z programů EU.

Muzeum bude i nadále na zajištění svých rozvojových aktivit a projektů využívat dotační a grantové programy domácích i zahraničních institucí a vzhledem k poměrně nízkým částkám, které je možné obdržet, bude pozornost soustředěna na vícezdrojové financování projektů.

Významným projektem, kde budeme usilovat o částečné financování z grantů a dotací, je otevření nové expozice stříbra v Obřadní síni v roce 2025. Na tento projekt bude ŽMP mj. žádat o finanční podporu Rothschild Foundation Hanadiv Europe.

Dalším významným projektovým záměrem, který chceme spolufinancovat z grantů a dotací, bude dokončení revitalizace areálu Pinkasovy synagogy a vytvoření nové expozice věnované dětem v období šoa, s jejímž otevřením počítáme v roce 2026.

V letech 2026–2028 bude pokračovat digitální konverze judiciálních protokolů a dalších manuskriptů z archivního fondu ŽNO Praha, která naváže na nynější digitalizační projekt. Na její realizaci bude opět žádáno o podporu u Rothschild Foundation Hanadiv Europe.

Vzhledem k vysokým nákladům na údržbu památkově chráněných objektů ve správě muzea budeme i v následujících letech žádat o finanční podporu Ministerstvo kultury ČR i municipality. Jedná se zejména o projekty spojené s úsporami energií.

Termín: průběžně

Hodnocení: získané dotace a granty (počet, finanční výše)

6. Fundraising

Židovské muzeum v Praze je se svými sbírkami srovnatelné s významnými světovými muzei zaměřenými na židovskou historii a kulturu. Ročně muzeum navštíví přes půl milionu návštěvníků převážně ze zahraničí. Z tohoto důvodu vnímáme partnerství nejen s korporátními podporovateli, ale i jednotlivci za velmi důležitou součást naší fundraisingové politiky. Nastavení efektivní fundraisingové strategie pro různé segmenty partnerů je nedílnou součástí rozvoje muzea, které nabízí bohatou a různorodou škálu možností pro vytvoření dlouhodobého a funkčního partnerství. V této oblasti se zaměříme primárně na:

- rozvoj péče o dosavadní síť individuálních dárců a členů Společnosti přátel Židovského muzea v Praze formou celé řady atraktivních benefitů (např. privátní prohlídky výstav, setkání s umělci a kurátory a jiné společenské akce);
- oslovování nových podporovatelů z řad institucí a firem při realizaci speciálních projektů, výstav či jiných aktivit ŽMP. (Prvním projektem spolupráce korporátu a muzea je realizace výstavy Oded Ezer – Samsovo tajemství. V roli partnera je zde společnost Canon).

Termín: průběžně

Hodnocení: počet členů Společnosti přátel ŽMP,
počet navázaných partnerství

7. Pronájem prostor a zpoplatnění služeb

Od ledna 2024 byl vytvořen nový ceník, který odpovídá současné poptávce po službách, které muzeum poskytuje. Patří mezi ně různé druhy konzultací a přednášek odborných pracovníků muzea, dále povolení k reprodukčnímu užití archiválií, fotografií a sbírkových předmětů, a poplatky spojené s výpůjčkami včetně restaurování nebo vývozu na výstavu v zahraničí. Muzeum také nabízí jednorázové pronájmy svých prostor pro rodinné náboženské obřady a komerční pronájmy s přesným uvedením využití. Muzeum dlouhodobě pronajímá synagogy pro náboženské a kulturní účely několika stálým partnerům. S touto spoluprací počítá i v dalších letech. Výše jednotlivých poplatků bude vždy vyhodnocena koncem roku a případně upravena tak, aby odpovídala poptávce a finančním příjmům plynoucím z těchto služeb.

Termín: průběžně

Hodnocení: objem prostředků získaných z jiných zdrojů

3.2

MUZEUM S PŘESAHEM – STÁT SE DOBRU LOKÁLNÍ ADRESOU

8. Zpoplatnění povolení za užití fotografií a pořizování audiovizuálních záznamů v objektech muzea

Poskytování fotografií a scanů materiálů ze sbírek ŽMP a povolení fotografovat či natáčet v objektech ŽMP je ve většině případů zpoplatněno. Převážnou část příjmů tvoří povolení pro zahraniční žadatele. Pro české žadatele jsou poplatky často sníženy, neboť žadatelem je spolupracující instituce či veřejnoprávní media. Výše jednotlivých poplatků bude i nadále každoročně vyhodnocena a případně upravena tak, aby odpovídala úrovni poskytovaných služeb a poptávce.

Termín: průběžně

Hodnocení: příjmy za zpoplatněná povolení

Nové multifunkční prostory – rozšířená Galerie Roberta Guttmanna

Vytvoření živé návštěvnické zóny v sídle muzea propojením velké části prostor v přízemí objektů U Staré školy 1 a 3 do veřejně přístupného celku odděleného od zbytku prostor tvořících zázemí muzea. V rozšířeném prostoru, který vznikne propojením stávajícího multimediálního centra (MMC), Galerie Roberta Guttmanna (GRG), prostoru zázemí se sociálním zařízením a otevřeným atriem, kde vznikne sezónně využitelný prostor pro outdoorové aktivity, budou probíhat výstavy i kulturní a vzdělávací programy pro školy i veřejnost. Variabilita prostoru (propojení dvou místností, které však mohou v případě potřeby sloužit také odděleně) zajistí vyšší flexibilitu veřejných a vzdělávacích programů a dalších aktivit muzea (například konference, workshopy, možnost společné práce projektových týmů apod.).

Záměr počítá s tím, že prostor bude v denních hodinách v průběhu školního roku hojně využíván pro vzdělávací aktivity školních skupin organizované Odborem vzdělávání a kultury a že zde vznikne například také kabinet pro uložení vybraných předmětů z tzv. pomocného fondu pro programy, v jejichž rámci se žáci a studenti seznamují s židovskou kulturou, tradicemi a zvyky. Toto mj. umožní využití efektivnějších výukových metod ve stylu „hands on“ (zážitková pedagogika, kreativní učení) a dovolí také rozvinout v mnohem větší míře vzdělávací aktivity pro žáky a studenty se speciálními potřebami (nevidomí a slabozrací, neslyšící apod.), což neumožňuje žádná ze současných expozic ŽMP.

Termíny:

Duben – září 2024 – zahájení projektové přípravy, projektová studie.

Září 2024 – zahájení zpracování projektové dokumentace pro stavební povolení.

2025 – realizace projektu, příprava výstavního programu na následující tři roky.

Hodnocení: počet realizovaných projektů a návštěvnost prostor.

3.2

MUZEUM S PŘESAHEM – STÁT SE DOBROU LOKÁLNÍ ADRESOU

Programová nabídka

Program Židovského muzea na příštích pět let se zaměří na pořádání diskusních večerů, které osvětlí aktuální témata související s židovskou kulturou. Diskuse se soustředí na různé aspekty židovské identity v 21. století, diverzitu židovské kultury, vliv židovské kultury na světové umění a literaturu, výzvy spojené s uchováváním památky holocaustu a její význam pro současné generace a také na vývoj v Izraeli s důrazem na politické, sociální a kulturní otázky.

Židovské muzeum zároveň poskytne zázemí pro komponované večery a multižánrové projekty, které propojí akademickou, vědeckou a uměleckou sféru. Tato iniciativa podpoří mezioborová spojení a přispěje k prohloubení interakce mezi těmito oblastmi. Zvláštní důraz bude kladen na větší využití prostor partnerských institucí a přiblížení témat širšímu publiku, které není zvyklé navštěvovat muzea.

V roce 2025 bychom rádi uspořádali široký vzpomínkový program u příležitosti 80. výročí konce druhé světové války. Tato iniciativa bude zahrnovat diskusní panely a přednášky s historiky, umělecké večery a filmové projekce, které budou citlivým způsobem reflektovat utrpení i sílu lidské odolnosti. Zvláštní důraz bude kladen na uctění odvahy a připomenutí významných osobností, které zasvětily svůj život boji za svobodu. Prostřednictvím tohoto programu chceme nejen připomenout historické události, ale také zdůraznit význam vzdělávání budoucích generací o tragických událostech minulosti.

3.2 MUZEUM S PŘESAHEM – STÁT SE DOBROU LOKÁLNÍ ADRESOU

Mimo jiné v roce 2026 uplyne sto let od narození významného spisovatele a publicisty Arnošta Lustiga. Jeho památku uctí řada literárních a filmových večerů. Dále plánujeme pokračovat ve spolupráci se stávajícími partnery, mezi něž patří Lauderovy školy v Praze, Kulturní a vzdělávací centrum Dominikánská 8, Božská lahvice, Knihovna Václava Havla, Polský institut v Praze, Centrum židovských studií v Praze, Hebraistika a Germanistika a Katedra středoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Souběžně budeme aktivně vyhledávat nové partnery, kteří by přispěli k obohacení našich programů.

Termíny: průběžně

Hodnocení: trendy v návštěvnosti

Stáže pro vysokoškolské studenty

Jednotlivé odbory ŽMP osloví české vysoké školy, které nabízejí studijní programy v oborech jako jsou judaistika, hebraistika, dějiny umění, muzeologie, knihovnictví, restaurátorství, archivnictví a pomocné vědy historické a další příbuzná odvětví s cílem zjistit zájem o vytvoření programů pro stážisty. Stáže by měly sloužit k navázání pravidelné spolupráce a komunikace s vysokoškolskými odborníky, vzdělání budoucích potenciálních zaměstnanců muzea a zároveň k možné pomoci v oblastech, kde muzeum může využít více personálních zdrojů.

Termíny: průběžně

Hodnocení: počet navázaných partnerství a studentských stáží

3.3 INOVACE STÁLÝCH EXPOZIC, NABÍDKA NOVÝCH ZÁŽITKŮ

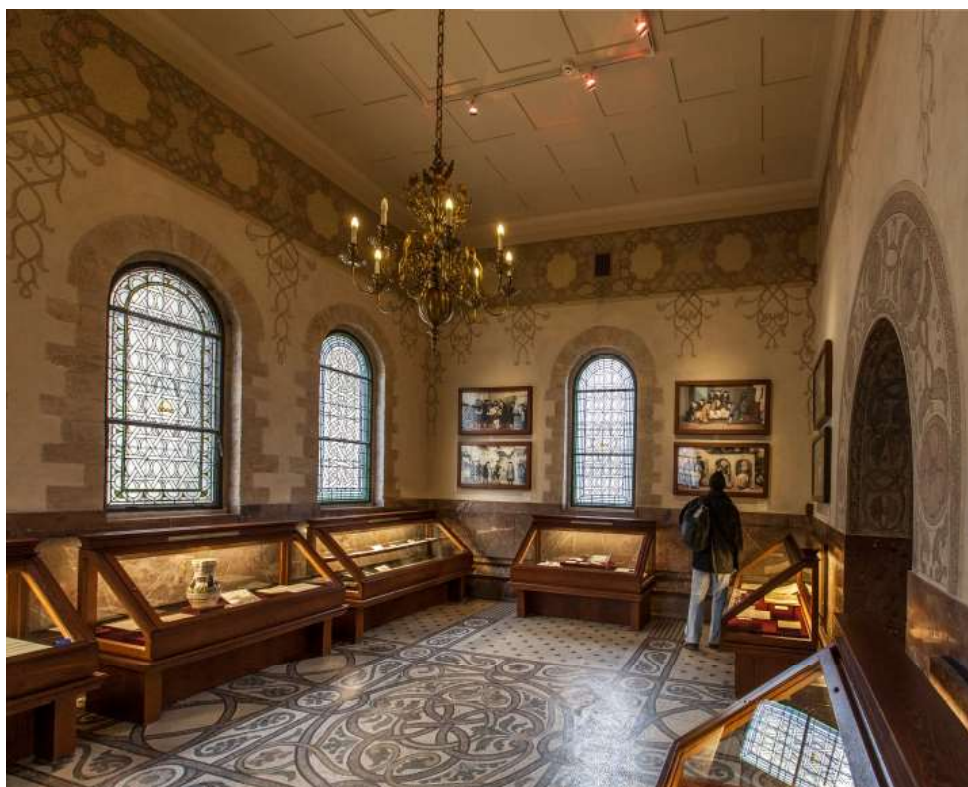
Pro stálé expozice v Maiselově a Španělské synagoze plánujeme připravit informace pro různé cílové skupiny s využitím QR kódů. Aby návštěvníci mohli lépe zažít samotný čas strávený v muzeu a nemuseli číst všechny obsáhlejší popisky, budou mít možnost se do muzea vrátit a dozvědět se více i po svém odchodu. Materiály budou připraveny s ohledem např. na věk nebo hlubší zájem a detailnější rozbor určitých témat.

K probuzení většího zájmu návštěvníků o lepší poznání dvou stálých expozic budou sloužit popularizační videa ke sbírkovým předmětům a „ze zákulisí“ (např. z restaurátorských dílen), stejně tak jako virtuální prezentace těchto expozic.

3.3 INOVACE STÁLÝCH EXPOZIC, NABÍDKA NOVÝCH ZÁŽITKŮ

Deinstalace dvou stálých expozic, vytvoření nové permanentní expozice a prostoru pro speciální výstavní dramaturgii

Expozice v Klausově synagoze a Obřadní síni jsou v současné době vedle malé expozice dětských kreseb v Pinkasově synagoze nejstaršími instalacemi v rámci prohlídkového okruhu pražského Židovského muzea. Jejich provoz byl zahájen postupně od 30. 4. 1996 (*Židovské tradice a zvyky I* v hlavní lodi Klausově synagogy) do 6. 3. 1998 (*Židovské tradice a zvyky II a III* na galerii Klausově synagogy a v budově Obřadní síně pohřebního bratrstva). V současné době jsou tyto expozice již za hranicí životnosti, což se mj. ukazuje na dosluhujícím či doslouživším technologickém vybavení. Velkým problémem vyžadujícím co nejrychlejší řešení je pak zastaralý výstavní fundus, který již neodpovídá současným muzejním standardům pro instalaci vzácných sbírkových originálů, zejména textilií, jež ovšem například v parteru Klausově synagogy tvoří páteř instalace.

3.3

INOVACE STÁLÝCH EXPOZIC, NABÍDKA NOVÝCH ZÁŽITKŮ

V rámci nutnosti přistoupit k řešení tohoto problému proto přicházíme s plánem na uzavření a rozebrání stávajících instalací, na něž bude navazovat vznik nové stálé expozice stříbra českých a moravských synagog v Obřadní síni a současně opětovné uvolnění prostoru Klausové synagogy pro speciální výstavní dramaturgii, která zde má již svoji tradici v podobě poválečných aktivit za působení Hany Volavkové, ale také výstav z počátečních let nové, svobodné existence muzea.

Návrh harmonogramu realizace:

Obřadní síň

Zde ŽMP počítá s instalací nové dlouhodobé expozice s pracovním názvem *Stříbro českých a moravských synagog* a termínem otevření předběžně stanoveným na podzim 2025 (pokud se neobjeví jakékoli problémy a s nimi spojené průtahy během nutných sanačních a rekonstrukčních prací).

Rekonstrukční práce:

- Zhodnocení stavu a zvážení případné výměny střešní krytiny
- Rekonstrukce suterénních prostor (pro zachování provozu veřejných toalet a zvýšení návštěvnického komfortu)
- Obměna systému topení ve 2. NP, neboť stávající stropní topení integrované v sádkartonovém podhledu způsobuje praskliny ve spárách vlivem tepelné roztažnosti – v současnosti je nutná pravidelná sanace těchto prasklin
- Rekonstrukce osvětlení (stávající halogenové vyměnit za LED technologii)
- Modernizace kamerového systému

Termín: leden 2024 – srpen 2025

3.3

INOVACE STÁLÝCH EXPOZIC, NABÍDKA NOVÝCH ZÁŽITKŮ

Klausová synagoga

Základní teze pro rekonstrukci Klausové synagogy a typy výstav a programů, které by zde měly probíhat, již vznikají, a to jak formou intenzivních interních diskusí, tak prostřednictvím konzultací s významnými externími českými i zahraničními kurátory a architekty specializujícími se na rekonstrukce historických budov pro účely kulturních institucí.

Typy výstav a instalací (v dnešní době zdaleka nikoli pouze vizuální):

- Prezentace výstav zaměřených na témata čerpající z bohaté tradice a současnosti židovské kultury a myšlení týkající se různých kulturních a duchovních fenoménů, etiky, ekologie i vědy.
- Prezentace výběrů z bohatých sbírek muzea instalačně pojednané současnými umělci či s jejich intervencemi.
- Specifické instalace v dialogu s prostorem Klausové synagogy s ohledem na jeho význam a na historii místa a kontext, který je obklopuje.
- Úspěšné projekty ze zahraničí, které stojí za to představit pražskému publiku.

Do prostoru je možné umístit dva různé projekty současně, a to do hlavní lodi a na galerii.

V probíhajících interních diskusích ŽMP zvažujeme možnost umístění expozice zaměřené na židovské tradice a zvyky na galerii Klausové synagogy. Šlo by o expozici instalovanou již do plně rekonstruovaného prostoru se zprovozněným druhým schodištěm a východem a byla by to expozice složená z originálů i interaktivních prvků, zcela odpovídající standardům muzea 21. století a zejména potřebám muzejní edukace.

Témata pojednávána v hlavní lodi by z tradic a rituálů vycházela též, jen by se jimi nezabývala popisně jako instalace na galerii.

3.3

INOVACE STÁLÝCH EXPOZIC, NABÍDKA NOVÝCH ZÁŽITKŮ

Rekonstrukční práce:

- Dílčí opravy na fasádě
- Zprovoznění druhého schodiště a vchodu jako východu
- Renovace/repase vstupních dveří a zámků
- Modernizace obchodu a zázemí pro kustody + personál obchodu
- Výměna podlahy
- Výměna topení (buď obnovení stávajícího teplovodního podlahového systému, nebo instalace elektrického podlahového vytápění, které nevyžaduje tak nákladný servis jako teplovodní topení s plynovým kotlem)
- Výmalba interiéru
- Řešení vhodných úprav interiéru a zastínění vysokých vitrailových oken
- Rekonstrukce osvětlení (stávající halogenové vyměnit za LED technologii)
- Modernizace kamerového systému
- Instalace nezbytných bezpečnostních prvků pro zlepšení ostrahy a bezpečnosti návštěvníků

Termín: 2025–2026, nebo déle v závislosti na finanční a časové náročnosti a rozsahu nutných rekonstrukčních a adaptačních prací; některé kroky (konkrétně modernizace kamerového systému) budou provedeny současně s jejich realizací v rámci rekonstrukce/adaptace Obřadní síně.

Dokončení revitalizace areálu Pinkasovy synagogy – nová expozice věnovaná dětem v období šoa a dětským kresbám z ghetta Terezín

Podobně jako instalace v Klausové synagoze a Obřadní síni, také expozice dětských kreseb z Terezína umístěná v malém prostoru 2. NP Pinkasovy synagogy je již za hranicí životnosti (otevřena byla v květnu 1997) a je třeba ji ve výhledu několika let nahradit novou instalací.

Vzhledem k tomu, že se jedná o minimální prostor, který je však v průběhu roku velice hojně navštěvován, je třeba přijít s instalací, která nebude vyžadovat přímou interakci návštěvníků a narušovat tak významně jejich tok, přesto však předá základní emoci a informace o tématu dětí v období šoa.

3.3

INOVACE STÁLÝCH EXPOZIC, NABÍDKA NOVÝCH ZÁŽITKŮ

Instalace s využitím reprodukcí ze sbírky terezínských dětských kreseb, jež je světovým unikátem, a také z bohatých archivních fondů ŽMP (zejména pokud jde o vzácné a dosud v podobném kontextu nepublikované fotografie) bude z velké části vzhledem k podmínkám v expozičním prostoru založena opět na digitálních reprodukcích prezentovaných na displejích rozmístěných po obvodu místnosti. Doplněna bude kondicionovanou vitrínou s pravidelně obměňovaným originálním 3D exponátem či jeho věrnou replikou, která ustojí podmínky prostoru.

Plánovaný termín zahájení provozu expozice je stanoven na podzim 2026. Hodnocení: dokončení plánovaných úprav, reakce laické a odborné veřejnosti.

3.4

ROZŠÍŘENÍ A MODERNIZACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

Perspektiva směřování a fungování OVK v příštích pěti letech je založena na inovaci současných projektů a zároveň na vytvoření nových programů.

Jedna část změn souvisí se vznikajícím webem. Zde budeme reflektovat skupiny, které navštěvují expozice ŽMP, ale nechtějí využít služby našich průvodců. Pro jejich pedagogy připraví OVK pracovní listy a stručný přehled informací k jednotlivým synagogám a expozicím. Tyto materiály budou volně ke stažení na muzejním webu. S tím souvisí i jejich grafické provedení, které se sjednotí spolu s dalšími pracovními listy, které naše oddělení nabízí. Vznikne tak jednotná grafická podoba studijních materiálů, pracovních listů i prezentací. Další doplnění vznikajícího webu se bude týkat průvodce přístupností, který dopředu připraví a provede návštěvníky možnými úskalími, jež mohou nastat během prohlídek.

V rámci inovací toho, co již OVK dělá, je zapotřebí reflektovat především současnou potřeby a trendy ve společnosti. Jedním z prvních projektů bude vznik haptického modelu v rámci reflektování potřeb návštěvníků se speciálními potřebami.

Dále rozšíříme práci s audiovizuálními metodami. Zde půjde o využití animovaných videí, jako představení některých obecných témat, a na druhé straně o rozhovory. V plánu je natočit rozhovory s rabínem, který studentům více přiblíží proudy reformního a progresivního judaismu. Samozřejmostí je také další práce s videi a jejich analýza.

V současnosti využívané programy budou aktualizovány nejen metodicky, ale rovněž obsahově. V první řadě bude program „Hanin kufřík“ obohacen o nové texty a reflexe přeživších šoa. Dále budou přidána další témata spojená s kulturou v Terezíně, díky čemuž přijdou studenti ještě více do styku s terezínskými kresbami a časopisy. Souběžně s tímto programem se bude oddělení také věnovat programu „Tradice a zvyky“, který bude do budoucna obsahovat nejen výše zmíněná videa, ale také více diskusních a aktivizačních metod.

3.4 ROZŠÍŘENÍ A MODERNIZACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

Všechny tyto inovace jsou založené na skutečných potřebách žáků a jejich pedagogů. Zároveň tyto změny budou vždy vycházet ze současných potřeb rámcově vzdělávacích programů (RVP), které představují hlavní kurikulární dokumenty k výuce na českých školách.

Další plánovaná změna je samotné rozšíření portfolia nabízených programů. Současné trendy ve výuce i ve světě jasně poukazují na nutnost preventivních i reaktivních programů namířených proti antisemitismu. Jakkoliv OVK již nabízí program Stereotypy, je zapotřebí pokrýt ještě další dílčí témata, jakými jsou například relativizace a popírání šoa. Zároveň bude nabídka programů rozšířena ještě o další, který se bude týkat poválečného vývoje, který často chybí i v rámci školních programů.

Rovněž je v plánu obnovení programu „Vím, co se stalo“, kdy budou studenti vytvářet práce libovolného formátu jako připomínku k 27. lednu. Vybrané práce bude možné vystavit v auditoriu OVK. Akce tohoto typu umožňují navázat spolupráci s konkrétními školami a rozšiřovat tak cílovou skupinu.

Současně by jako nástroj k rozšíření záběru měly sloužit i další mezinárodní konference (v návaznosti na projekty organizací EHRI a IHRA), které by umožnily častější a lepší vzdělávání českých pedagogů, pracovníků ve státní správě i širší veřejnosti.

Je samozřejmé, že tyto aktivity nelze udržet bez kvalitního financování, což by v následujících letech mělo být umožněno především z grantů MŠMT, kdy by se jednalo o projekt na financování vzdělávání národnostních menšin. Tento projekt byl již dříve v OVK uskutečněn stejně jako granty zprostředkované NFOH, ze kterých by se i nadále čerpal. Jako další a nový zdroj financování by se využil grant ministerstva kultury na zpřístupnění expozic osobám s omezenou schopností orientace.

Termín: průběžně

Hodnocení: Vytvoření nových programů, příprava online pracovních listů, sledování zájmu nových škol a pedagogů

3.5

ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Sbírky a fondy ŽMP představují unikátní paměťový substrát důležitý jak pro studium a připomínání minulosti židovského společenství v českých zemích, tak pro formování jeho současné identity a identity jeho budoucích generací. Vzhledem k mimořádnému rozsahu a kvalitě sbírek a fondů, jež jsou výsledkem unikátní záchranné akce zorganizované k uchování vlastního odkazu během necelých tří válečných let zevnitř židovské komunity bezprostředně ohrožené genocidou, jsou bez jakékoli nadsázky jedinečnou součástí světového kulturního dědictví.

Sbírky

Kontinuální zajištění komplexní péče o sbírky zapsané v CES:

Pokračování v inventarizaci, restaurování a digitalizaci sbírek zapsaných v CES.

Kontinuální rozšiřování sbírek prostřednictvím promyšlené akviziční politiky, motivace veřejnosti k darům do sbírek a fondů.

Péče o integritu sbírek aktivním vyhledáváním pohřešovaných předmětů.

Komunikace s oprávněnými žadateli o bezúplatné navrácení sbírkových předmětů.

Zhodnocování sbírky průběžným doplňováním informací a metadat v rámci evidence I. a II. stupně, vědeckým zpracováním, prezentací na výstavách či v publikacích.

Systematický monitoring trhu s judaiky a uměleckými předměty, důsledná politika v oblasti uplatňování restitučních nároků, informační servis pro obchodníky s uměním i jejich klienty, nabídka spolupráce při ověřování provenience předmětů judaikální povahy v nabídkách jednotlivých aukčních domů a obchodů, účast na projektu databáze pohřešovaných, nalezených a restituovaných judaik *Judaica Lost & Found* podpořeného Asociací evropských židovských muzeí a Jewish Claims Conference, na jehož přípravě se muzeum podílí od samého počátku.

3.5 ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Kromě kontinuální správy a péče o hmotný substrát sbírek v rámci platné legislativy a nastavených mezinárodních standardů, je třeba soustředit zájem na správu a využití digitálních statků. K hlavním úkolům v této oblasti patří:

Vybudování kvalitní fotobanky (funkční systém umožňující monetizaci digitálních statků, přehlednou a jednoduchou správu práv, pružnější a snazší využití v rámci projektů ŽMP).

Upgrade stávajících katalogových/archivačních databázových systémů na úrovni uživatelských rozhraní s cílem dosáhnout vytvoření uživatelsky přívětivého a atraktivního prostředí využitelného mj. pro instantní prezentace v rámci webu, expozic a rozšířené programové nabídky navázané na expozice (např. vzdělávací, herní a informační aplikace).

Zkvalitnění segmentu správy sbírek (*collection management*), jenž je základním předpokladem pro kvalitu kurátorské a konzervátorské práce i badatelských, vzdělávacích a dalších aktivit ŽMP.

Termíny: průběžně

Hodnocení: pravidelné sledování rozvoje činnosti v jednotlivých oblastech

Jedním z nejzásadnějších úkolů bude zahájení procesu pro transfer sbírky textilu včetně vybudování nového depozitáře, který umožní sbírku sjednotit a uložit v podmínkách odpovídajících současným standardům tak, aby byla připravena k inventarizaci nejpozději v roce 2031. Postupně budou zkoumány možnosti využití starších budov jako jsou kasárna v Terezíně nebo výstavba nového depozitáře v hodinové dostupnosti od Prahy. Pokud se nepodaří nalézt vhodný objekt k adaptaci, bude třeba zvážit výstavbu nové budovy. Současně budeme zjišťovat možnosti veřejných dotací z českých a zahraničních zdrojů.

Termíny: průběžně (přesahuje hodnocené období)

Hodnocení: zbudování depozitáře, transfer sbírky ze stávajících depozitářů, inventarizace sbírky

Významnou část práce se sbírkami kromě péče o jejich stav a zpracování obnáší zejména jejich prezentace. V tomto ohledu muzeum připravuje řadu počinů, z nichž nejvýznamnější budou následující:

- Nová expozice *Stříbro českých a moravských synagog* v Obřadní síni pražského pohřebního bratrstva (podzim 2025).
- Modernizace a revitalizace Klausové synagogy jako výstavního prostoru pro speciální výstavní projekty a pro novou expozici židovských tradic a zvyků v jejich historické a současné podobě.
- Reprezentativní výstava ke 120. výročí založení Židovského muzea v Praze v historické budově Národního muzea (listopad 2026–květen 2027).
- Nová expozice věnovaná dětem v období šoa v 2. NP Pinkasovy synagogy, již bude završen proces revitalizace celého areálu (podzim 2026); zahájení provozu bude doprovázet vydání reprezentativní publikace věnované světově unikátní sbírce dětských kreseb z ghetta Terezín (2026).

Kromě jmenovaných expozic a výstav budou sbírky jako dosud nadále prezentovány také v rámci výstavních projektů připravovaných a pořádaných ve spolupráci s českými i zahraničními partnery. Dočasné výstavní prezentace menšího rozsahu budou probíhat také v rozšířeném prostoru v budovách U Staré školy (stávající prostor Galerie Roberta Guttmanna, multimediálního centra a přilehlého zázemí včetně atriového dvora).

3.5

ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Knihovna

V období let 2024–2028 budeme nadále zajišťovat veškeré služby, činnosti a úkoly vyplývající z povinností veřejné knihovny podle Knihovního zákona č. 257/2001 Sb.

Zpřístupnění knihovních dokumentů ve studovně a specializované badatelně nebo prostřednictvím digitalizátů odborné i laické veřejnosti.

Kontinuální zajištění komplexní péče o knihovní fond s důrazem na tisky zapsané v CES – podsběrka Knihy.

Pokračování v katalogizaci knih. Spolupráce se Souborným katalogem ČR a tvůrci Národních autorit. Inventarizace knihovního fondu za účelem zpřesnění rozsahu a obsahu sbírky, podklady pro výběr a evidenci do CES.

Postupná digitalizace významných nebo ohrožených dokumentů a jejich zpřístupnění v digitální knihovně Kramerius.

Kontinuální rozšiřování fondu prostřednictvím promyšlené akviziční politiky, motivace veřejnosti k darům do sbírek a fondů. Doplnění sbírky vzácných tisků o chybějící hebrejské bohémikální tisky s využitím dotačního programu ISO II/C MK ČR určeného pro výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu.

Péče o integritu sbírek aktivním vyhledáváním pohřešovaných knih z předválečné knihovny pražské Židovské náboženské obce, sledováním nabídek aukčních síní, antikvariátů, systematickou prohlídkou knihovních katalogů nebo databází s identifikovaným židovským majetkem. Repatriace nalezených knih.

Komunikace s oprávněnými žadateli o bezúplatné navrácení knih. S tím souvisí doplňování potřebných údajů do databáze původních vlastníků knih. Cílem je zpřístupnění databáze veřejnosti.

Zhodnocování sbírky průběžným doplňováním informací a metadat v rámci evidence I. a II. stupně, vědeckým zpracováním, prezentací na výstavách či v publikacích.

Termíny: průběžně

Hodnocení: zachování kvalitní péče o fond, kvalitních služeb pro badatele

3.5 ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Zachování kvalitního uložení fondů, stabilizace klimatických podmínek obměnou zvlhčovačů a odvlhčovačů v depozitářích v administrativní budově ŽMP.

Termíny: 2025

Rozšíření kapacity stávajícího depozitáře na Spořilově repasováním stacionárních regálů na kompaktní regály.

Termíny: 2026–2028

Pokračování ve výběrovém restaurování nejohroženějších tisků v rámci programů VISK 4 a ISO II/D MK ČR a interně v rámci Restaurátorské dílny papíru.

Termíny: průběžně

Nákup nového knihovního systému s ohledem na ukončení funkčnosti stávajícího, který slouží ke katalogizaci a evidenci knihovního fondu, provozu výpůjčního modulu, jakož i propojení s ostatními největšími knihovnami v ČR. V souvislosti se změnou systému bude nutné vyřešit novou podobu stávající databáze původních vlastníků knih.

Termíny: 2027–2028

Hodnocení: navýšení kapacity depozitářů, zachování stabilních klimatických podmínek, funkčnost elektronické evidence knižního fondu

Archiv

V období let 2024–2028 budeme nadále zajišťovat veškeré činnosti a úkoly, které pro Archiv ŽMP plynou z archivního zákona č. 499/2004. Bude se jednat zejména o péči o fyzický stav archiválií, kontinuální pořádání archivních souborů, jejich katalogizaci a evidenci. Nedílnou součástí práce Archivu ŽMP bude zpřístupňování archivních pramenů laické i odborné veřejnosti a zajišťování badatelských služeb. Jednou z našich významných priorit bude digitalizace archiválií, která bude probíhat jak vlastními silami, tak za pomoci externích dodavatelů digitalizačních služeb v souladu s koncepčním dokumentem *Koncepce digitalizace Židovského muzea v Praze v letech 2024–2028*. Dále v letech 2024–2025 (s největší pravděpodobností i v následujícím období) bude jedním z našich hlavních úkolů delimitace archivních fondů židovských náboženských obcí, spolků a nadací do Archivu ŽMP.

V období let 2024–2028 bude nepochybně nařízena Archivní správou MV ČR generální inventura archivních souborů na území ČR, což bude znamenat kompletní kontrolu jednotlivých archivních fondů a sbírek uložených v Archivu ŽMP. Taková práce bude z časového hlediska velmi náročná a bude třeba jí podřídit případné plánované úkoly.

3.5

ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Delimitace archiválií a archivních souborů

V letech 2024–2025 počítáme s vnější delimitací, kdy by měly být na základě rozhodnutí Archivní správy MV ČR do Archivu ŽMP převedeny archivní soubory z činnosti židovských náboženských obcí, spolků a nadací z Národního archivu ČR, státních oblastních a okresních archivů. Celkem by se mělo jednat o cca 106,5 bm, tedy řádově 970 kartonů. Kromě vlastních archiválií budou přebírány také archivní pomůcky (inventáře, manipulační seznamy atd.) k těmto fondům. Delimitace archiválií bude doposud největším převodem archivních pramenů v dějinách Archivu ŽMP, která bude z logistického a organizačního hlediska náročnou akcí.

Termín: 2024–2025

Hodnocení: zachování kvalitní péče o svěřené archivní fondy

Předarchivní péče, výběr archiválií ve skartačním a mimoskartačním řízení

V letech 2024–2028 bude každoročně prováděna kontrola předarchivní péče v rámci dohledu oběhu dokumentů v ŽMP. Zároveň bude kontinuálně probíhat přejímání písemností z jednotlivých odborů Židovského muzea. Ve spolupráci s Národním archivem uskutečníme skartační řízení. V rámci předarchivní péče plánujeme oslovit jednotlivé židovské obce v ČR (Brno, Olomouc, Ostrava, Karlovy Vary, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín, Liberec, Plzeň a Prahu) s nabídkou trvalého uložení jejich dokumentů (archivů) do Archivu ŽMP.

Termín: průběžně

Hodnocení: zachování kvalitní péče o svěřené archivní fondy

Péče o fyzický stav archiválií a jejich restaurování

V letech 2024–2028 bude probíhat pravidelná kontrola fyzického stavu spravovaného archivního materiálu, výběr archiválií k čištění, opravám a restaurování. Každoročně budeme vybírat přibližně 5–7 úředních knih, které projdou odbornými konzervačními a restaurátorskými zásahy. Dále zajistíme drobné opravy a čištění u 30–60 úředních knih.

Termín: průběžně

Hodnocení: zachování kvalitní péče o svěřené archivní fondy

3.5

ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Zpracování archivního materiálu

Budeme pokračovat v revizi sbírky *Varia*, která obsahuje celkem 419 kartonů, se zaměřením na kontrolu fyzického stavu a na popis archiválií mimopražských židovských obcí, svazů židovských obcí, patentů a vyhlášek, pražských synagog a spolků. Materiál bude průběžně nově ukládán. Na rok 2024 plánujeme revizi 20 kartonů spisového materiálu. V letech 2025–2026 revizi stejného množství kartonů.

Termín: 2026

Hodnocení: uspořádání archivního fondu, zkvalitnění služeb pro badatele

Zároveň bude pokračovat zpracování pozůstalosti *Jiřího Fiedlera* – třídění fotografií, zpracování místního a osobního rejstříku, sepsání úvodu k inventáři, digitalizace kartotéky.

Zaměříme se také na pořádání fondu *Federace židovských obcí v ČR (FŽO)*, který obsahuje 154 kartonů.

Termín: 2024–2026

Hodnocení: uspořádání archivních fondů, zkvalitnění služeb pro badatele

Evidance archivního materiálu

Průběžně budeme evidovat archivní soubory v evidenci Národního archivního dědictví (NAD) v informačním systému PEVA II – evidence listů NAD, vnitřních a vnějších změn, evidence archivních pomůcek, původců (Termín: 2024–2028).

Zavedeme nový informační systém pro pořádání archiválií ProArchiv17 (Termín: 2024).

Zajistíme také přepis současných strojopisných pomůcek (inventáře, manipulační seznamy) do elektronické podoby v rámci software ProArchivu17 (Termín: 2024–2028).

Hodnocení: zkvalitnění elektronické evidence, aktualizace a tvorba nových archivních pomůcek pro práci s archivními fondy, zlepšení služeb pro badatele

3.5

ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Dokumentace šoa

V rámci Dokumentace šoa se zaměříme v období let 2024–2028 především na zpracování a katalogizaci osobních pozůstalostí, natáčení rozhovorů s pamětníky a vyhledávání portrétních fotografií obětí šoa pro Digitální rozšíření Pinkasovy synagogy. Kontinuálně bude probíhat také péče o svěřené sbírky a zajištění badatelských služeb. V letech 2027–2028 zajistíme další doplňování a opravy nápisů obětí na zdech v Pinkasově synagoze.

Zpracování a katalogizace osobních pozůstalostí

Uspořádání, zpracování a zajištění skenování nových dokumentů z rodinných archivů od dárců či zapůjčitelů bude patřit k hlavním úkolům Dokumentace šoa. Každoročně plánujeme zkatologizovat přibližně 1 000 – 1 500 položek (osobní a úřední dokumenty, korespondence, fotografie a další materiály z osobních pozůstalostí).

Termín: průběžně

Hodnocení: zpřístupnění pramenů pro badatelské účely

Digitální rozšíření Pinkasovy synagogy (DRPS)

V rámci Digitálního rozšíření Pinkasovy synagogy se zaměříme na vyhledávání a doplňování fotografií obětí šoa, a to jak z vlastních fondů a sbírek, tak především ve spolupráci s jednotlivými státními oblastními a okresními archivy, v jejichž fondech bude prováděn průzkum a digitalizace evidenčních karet židovského obyvatelstva.

Termín: průběžně

Hodnocení: obohacení sbírky o unikátní portrétní fotografie, zpřístupnění pramenů pro badatelské účely

Sbírka orální historie „Rozhovory s pamětníky“

V letech 2024–2028 nahrajeme každoročně 25–30 rozhovorů s pamětníky z řad první a druhé generace. Součástí těchto prací bude také přepis, editace, autorizace a katalogizace rozhovorů. Kromě vlastního pořizování zvukových nahrávek bude též probíhat kontinuální katalogizace starších „interview“ a zpracování doprovodných materiálů.

Termín: průběžně

Hodnocení: obohacení sbírky o unikátní rozhovory, zpřístupnění pramenů pro badatelské účely

3.5

ROZVOJ SBÍREK, KNIHOVNÍCH A ARCHIVNÍCH FONDŮ

Fotoarchiv

Nad rámec běžné činnosti (jako jsou importy digitálních souborů do databáze Collective Access a zpracování fotografií) plánujeme provést katalogizaci a zveřejnění přibližně 40 000 fotografií Jiřího Fiedlera v databázi Collections <https://collections.jewishmuseum.cz/>.

Termín: 2028

Hodnocení: on-line zpřístupnění pramenů pro badatele a zájemce o židovské památky

Digitalizace

Digitalizaci v ŽMP se detailně věnuje samostatný dokument *Koncepce digitalizace Židovského muzea v Praze v letech 2024-2028*. Zde jen uvedme, že nejnovější trendy v muzejnictví, knihovnictví i archivnictví a zejména prudký rozvoj digitalizace podnítily zájem odborné i laické veřejnosti o materiály uložené v ŽMP, které již od roku 1998 odpovídá této rostoucí poptávce reformátováním svých sbírek a fondů včetně pravidelných investic do své digitalizační infrastruktury. ŽMP zpřístupňuje výstupy z digitalizace svých sbírkových předmětů, archiválií a dalších dokumentačních materiálů prostřednictvím vlastních webových stránek collections.jewishmuseum.cz. V případě prezentace knihovnických dokumentů využívá digitální knihovnu Kramerius (kramerius.jewishmuseum.cz).

Termín: průběžně

Hodnocení: kvalitativní a kvantitativní zhodnocení digitalizátů, on-line zpřístupnění pramenů pro badatele

3.6

MUZEUM JAKO CENTRUM POZNÁNÍ–ROZVOJ ODBORNÉ VĚDECKÉ ČINNOSTI

Kromě materiálních statků v podobě fondů a sbírek je velkou devízou ŽMP také vysoký standard odborných kvalit jeho personálu. Ve všech odborech současné struktury ŽMP soustředěných na odbornou činnost (odbor archivů, knihovny, sbírek a odbor židovských dějin), pracují specialisté s unikátním zaměřením, kteří se dlouhodobě věnují výzkumu a popularizaci historického, kulturního a duchovního dědictví Židů v českých zemích a středoevropském prostoru, přičemž se opírají nejen o bohatství sbírek a fondů ŽMP a nejnovější trendy ve vědě, ale také o dlouhou a bohatou tradici výzkumu ŽMP v oblasti obecných dějin, historie umění a kultury, epigrafiky ad.

3.6 MUZEUM JAKO CENTRUM POZNÁNÍ–ROZVOJ ODBORNÉ VĚDECKÉ ČINNOSTI

Ambice etablovat ŽMP jako moderní badatelské centrum předpokládá především:

- zlepšení podmínek pro kontinuální odbornou práci odborných kmenových pracovníků ŽMP a pro relevantní výstupy z této práce, včetně jejich využití v expoziční a programové nabídce muzea a vydávání vlastního recenzovaného periodika *Judaica Bohemiae*;
- vytvoření prostoru pro spolupráci s pamětovými institucemi, akademickými a vědeckými pracovišti a zájmovými a profesními sdruženími v ČR i v zahraničí, iniciaci vzniku mezinárodních výzkumných projektů, týmovou spolupráci včetně kratších rezidenčních výměnných pobytů;
- hostování programů CEP (*Curatorial Education Programme*) a MEST (*Museum Education Seminars & Training*) pořádané pod záštitou AEJM (*Association of European Jewish Museums*).

3.6

MUZEUM JAKO CENTRUM POZNÁNÍ–ROZVOJ ODBORNÉ VĚDECKÉ ČINNOSTI

Sbírky

Rozvinutí správy a využití digitálních statků s cílem dosáhnout uživatelsky přívětivého prostředí pro prezentace a publikace, zkvalitnění kurátorské a konzervátorské práce i badatelské činnosti a odborného vzdělávání.

Termín: průběžně

Hodnocení: četnost využívání digitálních zdrojů týkajících se sbírek k badatelské práci

Současně s revitalizací Pinkasovy synagogy bude vydána reprezentativní publikace věnovaná dětským kresbám a výtvarnému experimentu Friedl Dicker-Brandeis postavená na již dříve připraveném, knižnímu vydání přizpůsobeném a rozšířeném obsahu projektu s původním názvem *Kabinet Friedl*.

Termín: 2026

Hodnocení: vydání publikace

Knihovna

Doplňování knihovního fondu o relevantní domácí i zahraniční knižní produkci, jakož i sbírky vzácných tisků o bohemikální dezideráta sledováním aukčních nabídek.

Spolupráce s domácími i zahraničními badateli věnujícími se provenienčnímu průzkumu.

Rekonstrukce předválečné knihovny pražské Židovské náboženské obce. Za podpory dotačních programů bychom popsali stávající stav knihovny, porovnali jej s předválečnými katalogy, evidencemi a akvizičními knihami a vytvořili soupis ztrát veřejně prezentovaný jako hledané knihy. Současně by byl replikován kompletní katalog této knihovny obsahující judaika a hebraika (monografie i periodika).

Termín: 2027–2028

Hodnocení: akvizice významných deziderát, spolupráce v oblasti provenienčního průzkumu, vytvoření virtuální knihovny předválečné knihovny ŽNO Praha

3.6

MUZEUM JAKO CENTRUM POZNÁNÍ–ROZVOJ ODBORNÉ VĚDECKÉ ČINNOSTI

Archiv

Archiv ŽMP bude pokračovat ve výzkumu a popularizaci židovských dějin. V letech 2025 a 2027 uspořádáme ve spolupráci s paměťovými institucemi dva semináře *Židé v Čechách*, které budou věnovány historii Židů v Čechách v průběhu 19. a 20. století, dokumentaci židovských nemovitých památek, popisu archivních fondů a sbírek k dějinám Židů a významným osobnostem židovských komunit. Z obou seminářů vydáme sborníky příspěvků *Židé v Čechách* (v roce 2026 a 2028).

Termín: 2025–2028

Hodnocení: vydání publikací a zhodnocení zájmu badatelské veřejnosti o semináře a sborníky

Archiv ŽMP bude nadále sledovat současné moderní trendy i dynamický vývoj v oblasti umělé inteligence včetně možností jejího případného využití v archivnictví, především ve vyhledávání relevantních informací v digitalizovaných fondech, sbírkách a archiváliích (vytěžení textu, pokročilé vyhledávání obsahu, rozpoznání obličejů na fotografiích, přepis audionahrávek do textu apod.)

Termín: průběžně

Hodnocení: sledování rozvoje činnosti ve spolupráci s ICT

V rámci dokumentace nemovitého židovského kulturního dědictví se v letech 2024–2028 prioritně zaměříme na komplexní fotodokumentaci náhrobků na Starém židovském hřbitově v Praze, která bude mimo jiné zahrnovat identifikaci jednotlivých náhrobních stél v terénu, přepis textů hebrejských epitafů a přípravu databáze pro webové rozhraní.

V letech 2024–2025 plánujeme spustit webové stránky *Encyklopedie židovských obcí*. Základním textovým podkladem bude přibližně 450 hesel od Jiřího Fiedlera, připravených původně pro publikaci *Židovské památky Čech, Moravy a Slezska* (1991) a *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* (1996–2011). Jednotlivá hesla budou opatřena doporučenou literaturou a doplněna o vybrané reprezentativní snímky Jiřího Fiedlera, příp. dobové fotografie jednotlivých obcí ze sbírek ŽMP.

Termín: 2024–2025

Hodnocení: pravidelné sledování návštěvnosti webových stránek

V rámci publikační činnosti bychom rádi vydali monografii o židovském hřbitově v Třebíči (v roce 2028). Zároveň budeme průběžně shromažďovat podklady k přípravě budoucích monografií o židovských pohřebištích v Boskovicích, Kolíně a Mikulově.

Termín: 2028 (monografie o židovském hřbitově v Třebíči)

Hodnocení: vydání publikace a vyhodnocení zájmu o knihu

Souběžně bude pokračovat retrospektivní průzkum domácí německé židovské časopisecké produkce z let 1905–1938 (ve fondech Knihovny ŽMP a Národní knihovny v Praze) a dále výzkum pramenů hromadné povahy k dějinám Židů v Národním archivu, Moravském zemském archivu v Brně a státních okresních archivech.

Termín: průběžně

Hodnocení: pravidelné sledování rozvoje činnosti v oblasti bibliografie k dějinám Židů

Židovské dějiny

Odbor židovských dějin (OŽD) bude rozvíjet spolupráci s vědeckými institucemi a ústavy v ČR, jež se věnují výzkumu různých aspektů židovských dějin a kultury a vysokoškolské pedagogické činnosti (především Katedra Blízkého východu, resp. Centrum židovských studií FF UK, Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových FF UP v Olomouci, Historický ústav a Ústav pro českou literaturu AV ČR). Bude usilovat o smluvní zakotvení této spolupráce a participaci ŽMP na vědecko-výzkumných projektech zmíněných institucí a opačně též o jejich zapojení do aktivit muzea (přednášky, účast na muzejních projektech, stáže studentů). Tento typ spolupráce je mimořádně důležitý s ohledem na fakt, že ŽMP nemůže být příjemcem podpor projektů výzkumu a vývoje formou dotací z veřejných rozpočtů.

OŽD bude podporovat odborný růst zaměstnanců a nadále rozvíjet výzkum židovských dějin v českých zemích od 16. století po emancipaci, jehož výstupem bude publikace původních studií v odborných recenzovaných periodících i příspěvků v popularizačním tisku, odborná a popularizační přednášková činnost a konzultační činnost při tvorbě vysokoškolských prací.

Termíny: 2025, 2027, 2028 (vydání tří studií); 2025 (publikování monografie)

Hodnocení: 1. vydání tří původních studií k tématům z dějin českých Židů v recenzovaném odborném periodiku (minimálně 1x v JB); 2. vydání monografie: Alexandr Putík, *Pražští Židé na konci středověku a v raném novověku 1471-1780*, v nakladatelství Academia (rozsah cca 500NS)

3.6
MUZEUM JAKO
CENTRUM
POZNÁNÍ–ROZVOJ
ODBORNÉ
VĚDECKÉ ČINNOSTI

OŽD bude nadále organizovat a zajišťovat vydávání časopisu *Judaica Bohemiae* (JB) 1x ročně. V letech 2024-2028 se přitom zaměří na následující priority:

1. Udržení vysoké kvality časopisu, jenž je řízen redakční radou a publikuje studie na základě výsledků náročného recenzního řízení.
2. Udržení JB v prestižních citačních databázích *Arts and Humanities Citation Index* (Web of Science), *Scopus* a *European Reference Index for the Humanities – Erih Plus*, což činí časopis atraktivní pro domácí i zahraniční autory z akademické sféry a přináší možnost částečně pokrýt náklady na vydání studií z prostředků grantů.
3. Tvorba strategie dalšího rozvoje časopisu, jež se kromě udržení vysoké obsahové kvality zaměří na zvýšení jeho viditelnosti a dostupnosti v online prostředí. V souvislosti s tím budou zváženy různé možnosti *open access* (zejm. jeho zelené cesty) a řešeny otázky jako je výše nákladu časopisu s ohledem na dopady na prodejní cenu a skladovací možnosti ŽMP či grafický design.

Termíny: prosinec 2024, 2025, 2026, 2027, 2028

Hodnocení: vydání JB 59/2024, JB 60/2025, JB 61/2026, JB 62/2027, JB 63/2028

OŽD bude spolupracovat se Společností pro dějiny československých Židů (Society for the History of Czechoslovak Jews, www.shcsj.org) na podpoře šíření povědomí o dějinách a kultuře Židů na území někdejšího Československa v USA. Počínaje rokem 2024 bude založena výroční přednáška k dějinám a kultuře Židů v českých zemích a na Slovensku, jež se uskuteční vždy na podzim v České národní budově na Manhattanu také díky podpoře Generálního konzulátu České republiky v New Yorku.

Termín: 2024, 2025, 2026, 2027, 2028

Hodnocení: každý rok k 31. 3. vypsání a zveřejnění výzvy k zaslání návrhů témat na přednášku a jejich zpracování; k 15. 8. výběr vítězného návrhu

3.7

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

Cílem v oblasti komunikace je podpořit vnímání muzea jako otevřeného centra poznání a kreativity, kam budou návštěvníci chodit opakovaně a pravidelně sledovat aktuální dění v ŽMP. Prioritami pro dané období je propagace důležitých muzejních projektů a rozvoj marketingové a komunikační strategie.

Propagace významných projektů a aktivit muzea

V roce 2024 jsou kulturní aktivity muzea zaměřené zejména na akce spojené se stým výročím úmrtí Franze Kafky. Důležitým úkolem je v tomto směru propagace celoročního programu Kafka 100, který zahrnuje výstavu izraelského typografického umělce Odeda Ezera, sérii přednášek a panelových diskusí Transatlantic Kafka, speciální programy pro děti. Se Západočeskou galerií v Plzni spolupracujeme na výstavě *Očima Franze Kafky: Mezi obrazem a jazykem*. Dalšími partnery Kafka 100 jsou Kafka 2024 - Spolek Adalberta Stiftera v Mnichově, Velvyslanectví USA, Městská část Praha 1, Ministerstvo kultury.

V červnu 2024 se ŽMP připojí k Festivalu muzejních nocí a otevře pro návštěvníky Španělskou synagogu a výstavu předního izraelského typografa Odeda Ezera *Samsovo tajemství*.

3.7 KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

V roce 2024 také uplyne 30 let od chvíle, kdy bylo muzeum vráceno zpět židovské komunitě. Tuto událost si připomeneme akcí pro veřejnost na podzim 2024. Tato akce bude zároveň součástí Evropských dnů židovské kultury.

V roce 2025 bude prioritou v oblasti komunikace seznámit veřejnost s nově otevřenou stálou expozicí stříbra v Obřadní síni.

V roce 2025 uvažujeme také o přípravě reprezentativní výstavy fotografické tvorby Jiřího Fiedlera při příležitosti 90. výročí jeho narození.

V roce 2026 uplyne 120 let od založení muzea. Vrcholnou událostí bude výstava s pracovním názvem „Židovské muzeum v Praze 1906–2026“, která bude od listopadu 2026 do května 2027 představena v historické budově Národního muzea. Příležitost uspořádat výstavu ze sbírek Židovského muzea v Praze v historické budově Národního muzea chápeme především jako možnost prostřednictvím dosud méně vystavovaných, rituálních předmětů, uměleckých děl a písemných památek přiblížit široké veřejnosti osudy komunit a jednotlivců, jež jsou nedílnou součástí dějin v českých zemích.

Neméně důležitým projektem bude v roce 2026 revitalizace Pinkasovy synagogy a zpřístupnění nové expozice dětských kreseb z Terezína. Propagace tohoto projektu bude podpořena vydáním knižní publikace a prezentace výstavy na webových stránkách muzea.

Marketingová a komunikační strategie muzea

Pro dané období bude zpracovaná marketingová a komunikační strategie s ohledem na cílové skupiny. Tato komunikační strategie bude postavena zejména na těchto nástrojích:

- Nově vytvořené webové stránky postavené na obrazovém materiálu (fotografie, videa) poskytující kvalitní informace pro různé cílové skupiny (návštěvníky muzea, návštěvníky kulturních akcí, školy, pedagogy i pro odbornou veřejnost). (Termín: realizace 2024–2025).
- Aktivní komunikace s novináři napříč všemi typy médií, zvláště spolupráce s veřejnoprávními médii (Českou televizí a Českým rozhlasem), zapojení těchto médií do propagace aktivit muzea nejen v jejich pořadech, ale i ve formě reklamních spotů (např. při propagaci výstavy v Národním muzeu).

3.7 KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

- Rozvoj online marketingu: rozvoj dosahu sdělení v rámci stávajících sociálních sítí (především Facebooku a Instagramu), rozvoj nových sociálních sítí/profilů dle marketingové strategie, příprava nového měsíčního newsletteru pro české subjekty a kvartálního newsletteru pro cizojazyčnou rozesílku - včetně nové analytiky měření dosahu sdělení v rámci newsletterů.
- Propagace prostřednictvím prodeje upomínkových předmětů inspirovaných předměty ze sbírek muzea.
- Rozvoj obsahového materiálu určeného pro propagaci (nový textový, fotografický a především video obsah). Vytvoření kvalitního propagačního materiálu k návštěvnickému okruhu Židovské Město (ve spolupráci s ŽOP, termín: 2024). Rozvíjení vztahů s externími tvůrci obsahu (influencer marketing).
- Rozvoj komunikačních aktivit směrem k věrnostním programům a Společnosti přátel muzea
- Rozvoj partnerského marketingu (spolupráce s českými a zahraničními vědeckými, muzejními a dalšími institucemi na společných projektech, posílení partnerství s českými židovskými organizacemi – FŽO, ŽOP a dalšími židovskými obcemi, Lauderovými školami aj. Budeme usilovat o společně připravené a sdílené projekty, společnou péči o architektonické památky a jejich výzkum, a zároveň vzdělávání a navázání kontaktů s mladou generací, která se bude o české židovské historické dědictví zajímat a starat. Muzeum bude jednat o uspořádání výročního zasedání Asociace evropských židovských muzeí v Praze. (Termín: 2027 nebo později v závislosti na zájmu jiných muzeí)
- Zvýšení veřejného povědomí o poskytování materiálů ze sbírek ŽMP v elektronické podobě a o možnosti natáčení v objektech ŽMP.

3.7 KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

Zásadní z hlediska udržitelnosti muzea je šíření povědomí o ŽMP v zahraničí, a to zejména prostřednictvím následujících kroků:

- navázání partnerství s Českými centry;
- rozvoj aktivní spolupráce s institucemi sdruženými v AEJM, užší součinnost s institucemi v mezinárodním měřítku především ve výměně aktuálních informací o probíhajících a chystaných projektech (sít' MUSCON);
- aktivní kooperace v rámci cestovního ruchu: spolupráce s incomingovými agenturami a specializovanými institucemi zaměřenými na cestovní ruch (CzechTourism, Asociace cestovních kanceláří ČR, Prague City Tourism), účast na vybraných marketingových akcích pro aktivní cestovní ruch (2024–2025).

V daném strategickém období budou v rámci Komunikace s veřejností vyhodnocovány pomocí metrik nejméně následující priority: tvorba nového webu (splněno/splněno s nutností dopracování či rozvoje/nesplněno), rozvoj sociálních sítí (KPI: nárůst počtu sledujících a fans + 10 % oproti stavu k 1. 1. 2024), aktivní kooperace v rámci cestovního ruchu (a. vytvoření strategie: splněno/splněno s nutností dopracování či rozvoje/nesplněno, b. aktivní účast na B2B jednáních/akcích pro rozvoj cestovního ruchu - alespoň 3 setkání/akce za kalendářní rok), rozvoj online marketingu (vytvoření a pravidelné rozesílání newsletterů: splněno/splněno s nutností dopracování či rozvoje/nesplněno), rozvoj obsahového materiálu (vytvoření a distribuce aktualizovaného propagačního materiálu k novému návštěvnickému okruhu: splněno/splněno s nutností dopracování či rozvoje/nesplněno).

3.8 UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Zajištění lepší bezpečnosti objektů ŽMP

Vzhledem k závažným globálním bezpečnostním hrozbám, kterým jakožto židovský měkký cíl čelíme, budeme personálním rozšířením bezpečnostního týmu a implementací nových technologií posilovat bezpečnost všech zaměstnanců, návštěvníků a majetku v péči ŽMP.

Termín: průběžně

V této souvislosti je v průběhu roku 2024 prováděna aktualizace bezpečnostního posouzení jednotlivých objektů ŽMP, na jejímž základě bude provedena modernizace stávajících a instalace nových bezpečnostních systémů.

Údržba památkově chráněných objektů a investiční úpravy vedoucí k energetickým úsporám

Navrhování energeticky efektivních opatření a úprav objektů, ve kterých ŽMP provozuje svou činnost, je s ohledem na památkovou ochranu a umístění budov v památkové rezervaci značně omezené. Přesto se snažíme prosadit řešení, která respektují požadavky památkové péče a která zároveň částečně sníží energetickou náročnost budov. Jedná se zejména o:

- Rekonstrukci měření a regulace topných a chladících systémů v administrativních budovách ŽMP, která bude provedena v období od června do září 2024.
- Výměnu stávajících atmosférických plynových kotlů za kotle kondenzační, která bude provedena mimo topnou sezonu v roce 2025.
- Náhradu stávajících světel s halogenovými či zářivkovými zdroji za světla s technologií LED. Tato činnost bude prováděna průběžně v souvislosti s rekonstrukcí či úpravami jednotlivých budov, zejména pak v Klausové synagoze (2025–2027), Obřadní síni (2025), v Administrativních budovách ŽMP (2025–2027); ve Smíchovské synagoze (2026–2027).
- Výměnu oken a dveří, případně repase stávajících oken a dveří v administrativních budovách ŽMP, a to v závislosti na stanovisku Odboru památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy k danému záměru, s cílem snížit energetickou náročnost těchto otvorů. V tomto případě bude termín realizace upřesněn až v závislosti na termínu vydání povolení k realizaci, v závislosti na povoleném rozsahu výměny oken a v závislosti na kalkulacích nákladů na realizaci povoleného rozsahu výměny oken a na zajištění zdrojů krytí těchto nákladů – externí vs. vnitřní zdroje ŽMP. Předběžně však počítáme s termínem realizace v letech 2027–2028.

Společně s externími specialisty budou zváženy další možnosti energetických opatření, která by bylo možné, vzhledem k památkové ochraně budov, na objektech ŽMP aplikovat. Jedná se zejména o instalaci FVE; instalaci doplňkového topení/chlazení na principu tepelných čerpadel v těch objektech, která jsou nyní vytápěna výhradně elektřinou; instalace zařízení na zpětné využití odpadního tepla vznikajícího z provozu kotelny, výměňkové stanice a z provozu restauračních kuchyní; lokální či plošné vnitřní či vnější zateplení obálky budov.

Průběžné investice do provozu budov

Modernizace stávajících a instalace nových bezpečnostních systémů:

- Rekonstrukce Elektronické kontroly vstupů na všech objektech ŽMP a rekonstrukce kamerového systému Smíchovské synagogy bude dokončena do června roku 2024.
- Rekonstrukce kamerového systému v Klausově synagoze a v Obřadní síni s rozšířením na plochu Starého židovského hřbitova bude provedena souběžně s rekonstrukcí těchto prostor v letech 2025 až 2027.
- Balistická ochrana administrativních budov bude provedena v letech 2024 až 2025.
- Modernizace prvků Elektronické požární signalizace bude v jednotlivých objektech ŽMP provedena v letech 2025 až 2027.
- Modernizace prvků PZTS a CCTV ze systému analog na systém Digital bude provedena průběžně.
- Výměna tlakových lahví s hasivem INERGEN v rámci realizace tlakových zkoušek a modernizace detekčního systému Samočinného stabilního hasicího zařízení ve Smíchovské synagoze bude provedena v 1. čtvrtletí roku 2025.

Modernizace osobních a nákladních výtahů bude provedena v druhé polovině roku 2024.

Obměna stávajících zvlhčovačů a odvlhčovačů v depozitářích umístěných v administrativních budovách ŽMP bude provedena v roce 2025.

Moderní instalace nového interiérového zábradlí před nápisy obětí šoa v Pinkasově synagoze s integrovaným LED osvětlením bude provedena v roce 2025.

Obnova a doplnění informačních tabulek u vybraných náhrobků na Starém židovském hřbitově bude provedena ve 2. čtvrtletí roku 2024.

Stavební úpravy objektů v souvislosti s novými expozicemi – rekonstrukce zázemí, obchodů, obvodových plášťů, oken a dveří atd. bude prováděna průběžně v závislosti na harmonogramu rekonstrukcí jednotlivých prostor.

V neposlední řadě se jedná o zajištění běžné údržby a oprav objektů s cílem udržet jejich provozuschopnost a zachovat jejich stav pro budoucí generace.

Modernizace výpočetní techniky

Fungování moderního muzea je v dnešní době zcela závislé na rozvoji výpočetní techniky. Význam IT je pro každodenní provoz jakékoliv paměťové instituce naprosto zásadní a nezastupitelný, proto i ŽMP klade důraz na jeho náležitý progres.

Současná IT infrastruktura ŽMP zahrnuje veškeré prvky, které umožňují poskytování kvalitních služeb v oblasti informačních technologií a přispívají k harmonizaci každodenního provozu muzea. Jedná se o servery, datová úložiště a disková pole, počítačovou síť včetně kabelových rozvodů a aktivních prvků. Dále veškerá uživatelská zařízení (stolní počítače a notebooky) a jejich periferie (tiskárny a skenery), operační systémy a nejrůznější aplikace (CollectiveAccess, Aleph, OKBase, webové stránky, e-maily, zabezpečovací, kamerový a přístupový systém atd.).

Cíle

V období let 2024–2028 se primárně zaměříme na rozvoj a údržbu stávající muzejní IT infrastruktury, modernizaci aplikací a jejich zabezpečení, podporu uživatelů v řešení jejich potíží s novými programy a funkcemi (helpdesk). Jednou z našich priorit bude zajistit dostatečnou kapacitu výpočetní infrastruktury ŽMP tak, aby s adekvátní rezervou plnila veškeré požadavky na výkon a umožnila zvýšení úložné kapacity i do budoucna.

Obměna uživatelských zařízení a operačního systému

Do 14. října 2025 (termín ukončení podpory Windows 10) plánujeme přechod na nový operační systém Windows 11 v rámci celého muzea tam, kde to parametry (zejména generace procesoru) umožňují. Ostatní počítače budou do téhož termínu nahrazeny. V letech 2024–2028 nadále počítáme s kombinovaným používáním stolních počítačů i notebooků. Cílíme na cyklus obměny stolních počítačů 5 let, v případě laptopů 3–4 roky. S obnovou hardware je spojená také nutnost ekologické likvidace vyřazených počítačů, které obsahují muzejní konfiguraci a citlivá data, která je třeba odstranit dříve, než zařízení opustí prostory muzea.

Termín: průběžně

Hodnocení: modernizace výpočetní techniky

Servery a úložiště

ŽMP v současné době disponuje výpočetní infrastrukturou, která umožňuje dlouhodobé a bezpečné uložení celé digitální agendy muzea a zároveň zajišťuje její uchování i v případě krajně nepříznivých okolností (*Disaster Recovery System*).

Komplexní ochrana digitálních dat před jejich ztrátou je řešena zálohováním. V rámci krátkodobého zálohování prostřednictvím primárního úložiště, serverů a speciálního diskového pole. V případě dlouhodobých záloh jsou data ukládána na magnetické pásky, které jsou uskladněny ve vzdálené lokalitě. Zde jsou udržovány a denně aktualizovány kopie všech dat a aplikací včetně serverů o dostatečném výkonu nutném pro spuštění aplikací potřebných k provozu muzea a zpřístupnění dat v případě katastrofického scénáře.

Pro období let 2024-2028 jsou servery v hlavní i záložní lokalitě kryté v dostatečném rozsahu servisní smlouvou, licencemi operačních systémů i klientskými přístupovými licencemi.

Rozvoj informačního systému CollectiveAccess

V letech 2024–2028 se zaměříme na rozvoj našeho hlavního informačního systému pro vedení digitální dokumentace sbírkových předmětů a archiválií CollectiveAccess, který slouží pro vkládání, zpracovávání a zálohování digitálních dat. Umožňuje detailní evidenci a katalogizaci sbírkových předmětů/dokumentů včetně údajů o provenienci, době i okolnostech nabytí. Zároveň je vybaven depozitárním modulem pro trvalé uložení obrazových, zvukových i audiovizuálních médií, které jsou výstupem z digitalizace. Část systému CollectiveAccess pro veřejnost, která funguje na collections.jewishmuseum.cz, čeká přechod ze staré verze na novou včetně aktualizace na míru dělaných šablon a sestav.

Termín: 2025

Hodnocení: aktualizace informačního systému CollectiveAccess

Intranet

ŽMP v současné době používá webovou aplikaci Confluence pro on-line spolupráci mezi zaměstnanci a jako intranet. Protože výrobce již neposkytuje podporu tohoto softwaru ve verzi On-premise, plánujeme přechod na systém se servisní podporou od výrobce.

Termín: 2026

Hodnocení: zavedení nového intranetu a vyhodnocení jeho funkcionalit

Digitalizace

S využitím grantového financování se snažíme rozšířit možnosti digitalizačního pracoviště o profesionální knižní skener, který využijeme na reformátování knih, archiválií i sbírkových předmětů. Plánujeme rovněž obnovu studiového osvětlení ve fotoateliéru a obnovu fotografické techniky a skenerů. Detailní informace v oblasti digitálního reformátování jsou řešeny v rámci samostatného dokumentu *Koncepce digitalizace Židovského muzea v Praze v letech 2024-2028*.

Termín: 2024-2028

Hodnocení: modernizace vybavení digitalizačního pracoviště

3.9

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Optimalizace počtu zaměstnanců a podpora jejich odborného růstu

V souvislosti s naplňováním strategických cílů ŽMP je potřeba průběžně hodnotit jejich personální zajištění, které je klíčovým faktorem pro jeho úspěch a efektivní fungování. S ohledem na specifickou povahu muzea je zásadní mít kvalifikovaný personál. Zajištění dostatečného počtu odborných pracovníků, kteří mají hluboké porozumění židovské historie a kultury, umožňuje muzeu nejen udržovat své rozsáhlé sbírky, ale je rovněž nezbytné pro zachování vysoké úrovně výstav, vzdělávacích programů a dalších kulturních akcí.

V kontextu významných lokálních i globálních událostí a problémů, kterým naše společnost čelí, je nezbytné, aby i instituce jako Židovské muzeum v Praze dynamicky reagovala na měnící se podmínky. V roce 2020, kdy svět zachvátila pandemie Covid-19, čelilo ŽMP výzvě přizpůsobit svůj provoz nově vzniklé situaci s maximálním ohledem na zdraví svých zaměstnanců i návštěvníků. V reakci na přísná protipandemická opatření, uzavření expozic a dlouhodobý výpadek příjmů bylo rozhodnuto o úsporných opatřeních, které vedla k redukci počtu zaměstnanců muzea.

3.9 PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Od roku 2023, kdy se svět pomalu začal zotavovat a kdy opět ožil mezinárodní cestovní ruch, se Židovské muzeum v Praze znovu otvírá možnostem rozvoje. Obnovili jsme některé zrušené pozice, a dokonce plánujeme zvyšovat počet zaměstnanců v reakci na stále rostoucí zájem veřejnosti o naše expozice a služby. Zároveň spouštíme nové projekty, které vyžadují specifické personální zajištění. V souvislosti s eskalací mezinárodních konfliktů a teroristických hrozeb nezapomínáme ani na personální zajištění v oblasti bezpečnosti, kdy vytváříme dostatečně robustní a vysoce profesionalizovaný tým vlastních zaměstnanců.

Do budoucna plánujeme pokračovat v obnovování zrušených pozic, případně vytváření nových dle potřeb muzea a jednotlivých projektů. Aktuálně připravujeme optimalizaci počtu zaměstnanců v Odboru návštěvníckého provozu, Odboru rozvoje a vztahů s veřejností, Odboru pro vzdělávání a kulturu, Odboru knihovny a jak již bylo zmíněno i v Oddělení bezpečnosti. Za důležité považujeme zřízení pracovní pozice kurátora digitálních fondů, který bude spravovat stávající digitální fondy v součinnosti s archivem (fotoarchiv), aktivně spolupracovat na projektu digitalizace a zejména bude zajišťovat využití bohatých digitálních statků ŽMP pro výstavní a publikační činnost, marketing a vzdělávání. Do Odboru provozního přijmeme již v dubnu 2024 zaměstnance na nově vytvořenou pozici projektového manažera pro investice.

3.9 PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Vedení Židovského muzea v Praze si plně uvědomuje, že k naplňování strategických cílů je potřeba být atraktivním zaměstnavatelem pro uchazeče i stávající zaměstnance. Rozumí tomu, že pro udržení konkurenceschopnosti na trhu práce musí nabídnout více než jen odpovídající mzdu, ale i další benefity. Klade důraz na celkovou kvalitu pracovního života, spokojenost zaměstnanců a začlenění principů „work-life balance“ do pracovního prostředí. Dbá o vzdělávání zaměstnanců, jejich odborný rozvoj a růst. Proto se snaží přizpůsobit neustále se měnícím potřebám a očekáváním, což je klíčové pro dlouhodobý úspěch a prosperitu celé instituce.

V nejbližších letech chceme posílit firemní kulturu, interní komunikaci a spolupráci nejen v rámci jednotlivých odborů a oddělení, ale napříč celým muzeem.

Termín: průběžně

Hodnocení: nízká míra fluktuace, udržení kvalifikovaných zaměstnanců, pružné reagování na potřeby muzea, obsazení volných / nově vytvořených pracovních míst, sledování trhu práce, posílení firemní kultury, zkvalitnění / zavedení HR procesů.

4 RIZIKA

Hlavní rizika udržitelného rozvoje muzea představují externí hrozby v podobě uzavření hranic kvůli válce, terorismu, pandemii nebo z jiných v tuto chvíli nepředvídatelných důvodů. Skutečnost, že Česká republika je bezpečnou a stále atraktivní turistickou destinací, je v této chvíli základním předpokladem fungování muzea v jeho plném rozsahu.

S negativním dopadem je třeba počítat při zhoršení ekonomické situace v globálním měřítku. Recese a inflace vyvolají omezení turistického ruchu a období, kdy lidé zvažují výdaje na cestování a kulturní zážitky. V tomto případě se propady v příjmech dají alespoň částečně předpokládat a vyhodnotit.

5 ZÁVĚR

Strategický rozvoj muzea je postaven na velkém zájmu zahraničních turistů, kteří si přejí muzeum navštívit, poznat jeho unikátní sbírky a historii. Naším cílem je zůstat alespoň s částí těchto návštěvníků v kontaktu prostřednictvím online komunikace, e-shopu a Společnosti přátel. Zároveň muzeum bude stavět na pozitivním vnímání široké české veřejnosti židovské kultury a historie a židovské komunity obecně. Alespoň částečná diverzifikace finančních zdrojů je jednou z dlouhodobých priorit strategického rozvoje muzea.

Naším úkolem je kromě zprostředkování historických faktů také komunikovat současnou židovskou identitu s pohledem do budoucna. Prostřednictvím programů pro veřejnost budeme pokračovat ve výchově proti antisemitismu, stereotypům a rasové nesnášenlivosti ve vztahu k dodržování obecných lidských práv.

Rozvoj péče o muzejní sbírkové fondy, které patří mezi jednu z nejdůležitějších sbírek judaik na světě, patří mezi hlavní dlouhodobé priority naší muzejní práce. Zaměříme se především na pokračování digitalizace a vytváření jednoduchého online prostředí, kde budou naše sbírky přístupné badatelské a laické veřejnosti. Přestěhování sbírky textilu do vhodnějších prostor je dlouhodobějším úkolem, sbírka musí být přemístěna do roku 2030 a je nutné nalézt řešení v horizontu několika málo let. Historické památky, ve kterých se muzeum nachází, představují atraktivní prvek pro návštěvníky muzea, ale zároveň s sebou přináší komplexnější péči o jejich údržbu a zachování pro další léta muzejního provozu.

Na základě Strategické koncepce budou připraveny roční plány hlavních úkolů a z nich vycházející roční plány jednotlivých odborů a projektových týmů s jasně daným zadáním, kompetencemi a plněním. Plnění všech jednotlivých bodů bude průběžně vyhodnocováno a podle potřeby upraveno.